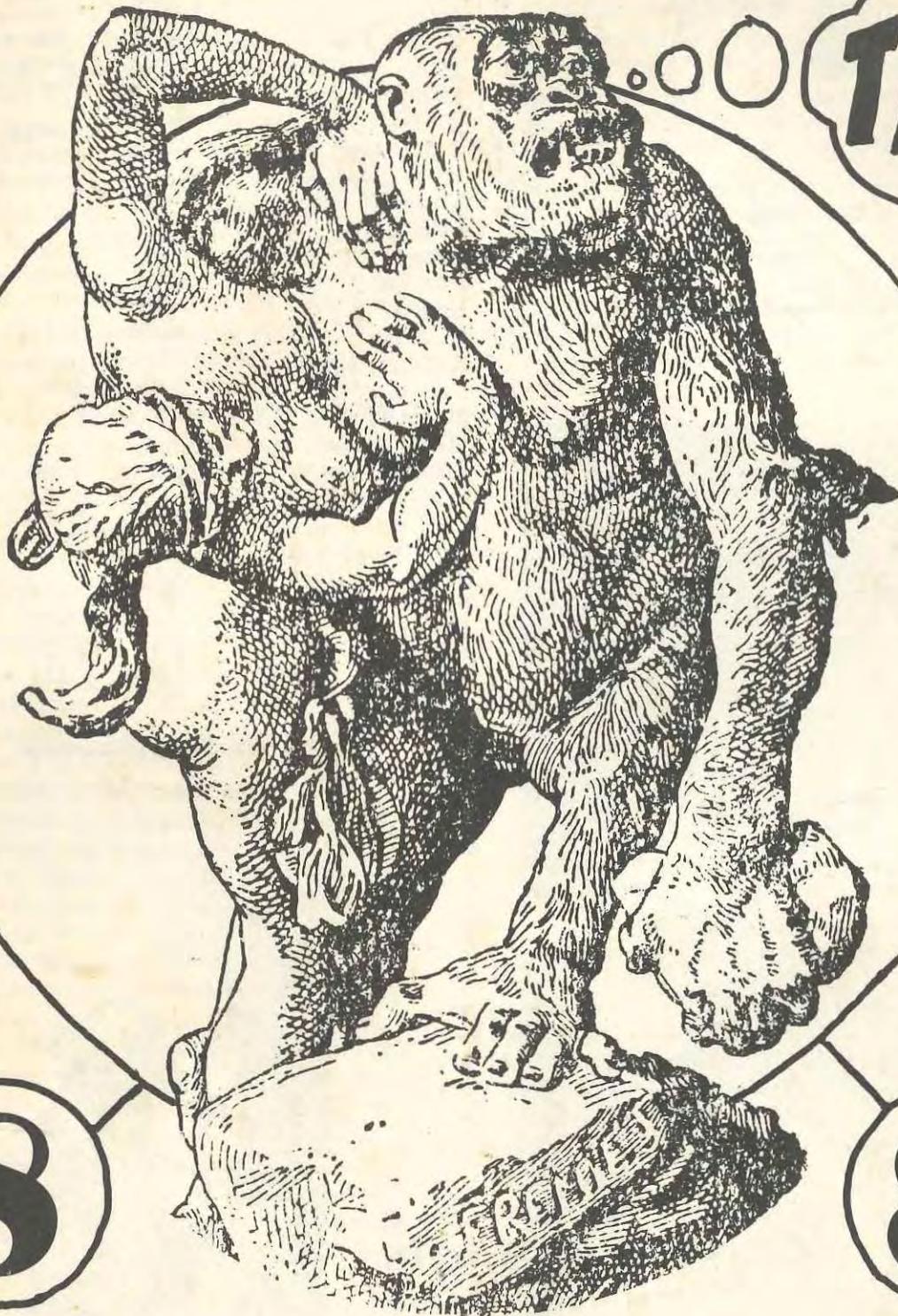

GAZETTE KRANT

NOS
JAARGANG 2
FEBRUARI 1975
VERSCHIJNT EENS IN DE 2 MAANDEN

**MET IN DIT NUMMER O.A.
brieven... medicijnen... van der hoeven-
kliniek, interview 1 en 2... allerhande...**

Als U met ons schrijft wilt U dan - voor zover bekend - uw postkodenummer even vermelden ? Dat maakt het voor ons een stuk gemakkelijker. Dank U wel.

De nummers *1* en *3* van deze krant zijn helaas uitverkocht.

Medewerkers

- Bert Bakker
- Job Boogaardt
- Helmi Goudswaard
- Josine Groen
- Martine Groen
- Kees Hoekzema
- Hans Kooijman
- Geert Mak
- Andries de Nooij
- Anke Poortinga
- Jacqueline van der Post
- Flip Schrameijer
- Frits Spangenberg
- Herman Smitskamp
- Ypie Schouwenburg

de gekkenkrant

- Bijdragen:
- B.
  - Ko Bakker
  - E. A. N. v. d. Linden
  - M. v. R.
  - R. K.
  - M. N.
  - 190974
  - Tineke v. d. Meer
  - S. Schelvis
  - H. A. J. v. d. Koll
  - Machteld Nahuysen
  - Edelaar
  - Panggo
  - Patient
  - Robbie
  - W. d. B.
  - Arthur Peschar
  - D
  - Mevrouw S.
  - Marja Schouten
  - Anne Bruins
  - Jean-Pierre Fruitman
  - Carl von Meyenfelt
  - Paul Staudemayer
  - Erik v. d. Maal
  - H. Vredenburg
  - L. Razoux-Schultz
  - Mevr. C. W. B.
  - H. B.

uitgave stichting de gekkenkrant postbus 3286 amsterdam

postgiro 30.58.334 gemeentegiro R 11.111

prijzen binnen inrichtingen: losse nummers fl. 0.35 B. fr. 5 abonnement 1975 fl. 6.-- B. fr. 86

buiten: losse nummers fl. 1.50 B. fr. 22 abonnement 1975 fl. 10.-- B. fr. 145 steunabonnement bijvoorbeeld fl. 25.-- B. fr. 365

INHOUD *****

Tbr & kz, broertje en zusje... p 3; Juridische zaken... p 4; Burgemeester erkent onjuistheid kz-verklaring... p. 5; Van der Hoevenkliniek, interview 1... p. 7; Tbr... p. 8; Van der Hoevenkliniek, interview 2... p. 9; Prof. mr. W. P. J. Pompekliniek... p. 11; Medicijnen... p. 13; Brieven... p. 14; Allerhande... p. 22; Kontakten en tips... p. 23.

attentie a.u.b.

Helaas kunnen wij geen exemplaren van oude nummers meer toesturen, behalve in echte noodgevallen. Onze administratie-ploeg is er bijna over- telefoon dinsdag en donderdag avond: 020-792620 werkt van geraakt!

tbr en kz: broertje & zusje

Dit nummer van de gekkenkrant is speciaal gewijd aan de t.b.r., de ter beschikkingstelling van de regering. Vaak worden mensen die een delikt gepleegd hebben niet alleen gestraft maar ook nog ter beschikking gesteld. Straf krijgen ze omdat ze geschreven regels hebben overtreden, t.b.r. omdat ze ook tegen ongeschreven regels hebben gezondigd. Gevangenisstraf duurt een bepaalde tijd. Beroerd, maar je weet waar je aan toebent. T.b.r. niet, die kan telkens verlengd worden. Zonder maximum. Uitzichtloos. Eigenlijk zijn t.b.r. en K.Z. verklaring broertje en zusje. Het zijn allebei manieren om mensen die zich niet aan de ongeschreven regels van de maatschappij houden onschadelijk te maken.

Het is dan ook vaak een vrij toevallige zaak of iemand via een t.b.r. of via een K.Z. verklaring aan de samenleving wordt onttrokken. Als iemand bijvoorbeeld in een blinde bui de ruiten van een café ingooit en een voorbijganger een blauw oog slaat, hangt het er maar van af of de GGD of de politie gebeld wordt. De gevolgen verschillen aanzienlijk. De GGD betekent: K.Z. verklaring, opname in een psych. inrichting, rechterlijke machtiging op grond van de Krankzinnigenwet. De politie: insluiten in een cel, verhoren, een proces, een rechterlijk vonnis, straf en t.b.r. in een speciale kliniek daarvoor, op grond van het wetboek van strafrecht en het wetboek van strafvordering. Bovendien wordt in de strafwet het merkwaardige onderscheid gehanteerd tussen toerekeningsvatbare, verminderd toerekeningsvatbare en niet-toerekeningsvatbare delinkwenten (de laatste categorie is niet strafbaar). Hoe je dat verder moet indelen meldt de strafwet verder niet. Wetenschappelijk slaat de indeling dan ook nergens op. De rechter moet maar zien. Dus meestal een zaak van de natte vinger of de botte bijl.

Daarom pleiten wij ervoor dat de t.b.r. verdwijnt. Delinkwenten die het moeilijk met zichzelf hebben kunnen ook best tijdens een gevangenisstraf van beperkte duur een therapie krijgen. Of een ambulante therapie, bijvoorbeeld in de vorm van een voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling. Dat gebeurt nu ook al veel. En als eindelijk de Krankzinnigenwet eens fatsoenlijk toegepast zou worden, zouden volgens de letter alleen degenen die gevaarlijk zijn voor zichzelf, anderen of de openbare orde onvrijwillig mogen worden opgenomen. Dus een zéér klein aantal mensen, die écht niet te houden zijn. De groep dus, waarvoor oorspronkelijk ook de t.b.r. bedoeld is.

De t.b.r. is formeel geen straf maar een maatregel. De rechter legt deze maatregel in de praktijk vrij gemakkelijk op. Het lijkt ook allemaal zo mooi. "Niet straffen, maar helpen". Maar ondertussen wordt aan degene die ter beschikking is gesteld niet gevraagd

lang wordt er in de wetenschap gekibbeld over de vraag in hoeverre iemands gedrag beïnvloed wordt door zijn maatschappelijke omgeving. Maar dát die invloed bestaat, staat als een paal boven water. Wat je ook doet, 'abnormaal' of niet, het spruit onder andere voort uit een wisselwerking tussen jezelf en je omgeving. Toch negeren deze wetten dit volkomen. Centraal staat het delikt en de dader (bij de strafwet), de ziekte en de patient (bij de krankzinnigenwet). De delinkwent/patient wordt uit zijn omgeving geïsoleerd als een zondebok en een zielepoot. Dat die omgeving wel eens zélf zo ziek als de pest kan zijn, misschien wel de hele samenleving, daar houden wettenmakers en rechter geen rekening mee. Voordat ze dát toegeven zal er nog wel het een en ander moeten gebeuren. De meeste regenten, witsjassen en brave burgers staan nog stevig op hun zelfvoldane voetstukje. Eén gekkenkrant maakt nog geen zomer.

de redactie

juridische

zaken

De ter beschikkingstelling van de regering (tbr genoemd) is zeer verwant aan de opname met (of zonder) machtiging in een psychiatrische inrichting.

Zowel een nieuwe tbr-regeling als een nieuwe Krankzinnigenwet worden voorbereid. De Tweede Kamer is voor een gelijktijdige behandeling van deze ontwerpen gezien hun nauw verwante problematiek, zo blijkt uit het Voorlopig Verslag van mei 1973 van het ontwerp op de tbr.

De ontwerp-Krankzinnigenwet regelt wat gebeuren moet met mensen die gevaarlijk zijn voor zichzelf, voor anderen of voor de algemene veiligheid van personen of goederen (zo formuleert deze ontwerpwet).

Opmerkelijk bij dit wetsontwerp is dat men ervan uitgaat dat de mensen die zonder machtiging in een inrichting zitten al hun rechten kunnen uitoefenen. De praktijk leert dat tussen patiënten met en zonder die machtiging in feite weinig verschil bestaat in rechtspositie d. w. z. in hun mogelijkheid bepaalde wensen met de wet in de hand te kunnen afdwingen.

De huidige wet en de ontwerpwet tbr regelen wat moet gebeuren met mensen die ten tijde van het begaan van een misdrijf ontoerekeningsvatbaar waren en die bij hun verschijnen voor de rechtbank nog steeds een gevaar voor de openbare orde zouden kunnen opleveren. Je bent ontoerekeningsvatbaar als je wegens je geestelijke gesteldheid niet in staat zou zijn de gehele of gedeeltelijke verantwoording van je daden op je te nemen. De ontoerekeningsvatbare kan niet voor zijn daden worden gestraft. Maar wel kan de rechter in dit geval besluiten je ter beschikking van de regering te stellen als hij van mening is dat je een gevaar voor de openbare orde zal opleveren.

Het verschil tussen een terbeschikkinggestelde en een psychiatrische patient is dat de terbeschikkinggestelde een daad begaat die strafrechtelijk gezien gevolgen heeft.

De psychiatrische patient is iemand die ook niet zonder meer in ons bekende sociale patroon valt, maar iemand die om allerlei redenen anders is of doet zonder met de strafrechter in aanraking te komen.

De rechtspositie zowel van de psychiatrische patient als van de terbeschikkinggestelde is treurig. Opvallend is echter dat de wet die de psychiatrische patient en de terbeschikkinggestelde geen rechten geeft, hun evenmin veel rechten uitdrukkelijk ontnemt (als men het opgesloten zitten buiten beschouwing kan laten).

Zo men strijdbaar is en zo men iets aan zijn situatie wil veranderen is voor de terbeschikkinggestelde, net als bij de patienten van psychiatrische inrichtingen, hulp van buitenaf bv. van vrienden, familie, advocaten, bevriende artsen etc. onontbeerlijk.

De terbeschikkingstelling die allereerst voor 2 jaar wordt opgelegd kan dan vervolgens met 1 of 2 jaren worden verlengd. Het openbaar ministerie (de officier van justitie) moet 1 à 2 maanden voor het verstrijken van de termijn bij de rechter een vordering tot verlenging indienen.

Artikel 16 van het psychopatenreglement schrijft voor dat hij die met de leiding van de verpleging is belast 3 maanden voordat de terbeschikkingstelling zal aflopen een gemotiveerd advies aan de Minister moet sturen over de wenselijkheid van een eventuele verlenging. Als terbeschikkinggestelde zou je daar in je gedrag rekening mee kunnen houden!

In de wet wordt de terbeschikkinggestelde geen recht op juridische bijstand gegeven, wel blijkt uit de wet dat bij de verlenging van de tbr een advocaat ingeschakeld kan zijn (artikel 37g Strafrecht).

In de wet wordt geen bezoekrecht gegeven. Het psychopatenreglement (artikel 109 lid 3) vermeldt wel dat de verpleegden zo mogelijk eenmaal in de maand bezoek mogen ontvangen.

De behandeling kan ook hier altijd aangevoerd worden om alles goed te praten - of het belang van de patient!

In het kader van de behandeling kan bezoek beperkt worden, briefwisseling bemoeilijkt worden, isoleercel, spanlakens, kortom alle mogelijke dwangmiddelen kunnen worden aangewend. De hoge raad (onze opperste rechter) heeft onlangs uitgesproken dat een terbeschikkingstelling van de regering als zodanig de artsen niet het recht geeft een neuro-chirurgische ingreep (bv. hersenlobotomie) op iemand uit te voeren. Hier is een begin te zien van het indammen van de macht van de artsen. De artsen blijven natuurlijk ten alle tijde beoordeelbaar naar maatstaven van de medische ethiek. (De weg naar een veroordeling van een arts is er één vol doornen en distels. Een groot uithoudingsvermogen en goede vrienden zijn niet overbodig.)

Overigens kan men tegen allerlei dwangmaatregelen in het geweer komen door te klagen bij de commissies van toezicht, die aan de rijksasiels zijn verbonden. Deze commissies kunnen alle inlichtingen inwinnen die ze maar willen, bovendien zijn ze bevoegd zich ter plaatse op de hoogte te stellen.

Tot slot wil ik nog opmerken dat nergens in de wet vastligt dat men handelingsonbekwaam zou zijn. In eerdere nummers is uitgewerkt wat dit betekent.

De terbeschikkinggestelde heeft alleen rechten als hij ervoor wil vechten.

N. B.

Ingevolge artikel 48 van de Beginselenwet gevangeniswezen kun je tegen je behandeling in beroep gaan bij de Centrale Raad van Advies voor het Gevangeniswezen, sectie psychopatenzorg.

Baarns burgemeester erkent onjuistheid van krankzinnigverklaring

Door een onzer redakteuren.

Baarn, 29 nov. - De heer E. van der Maal (35) uit Baarn, die in 1970 krankzinnig werd verklaard, heeft eerherstel gekregen. Dezelfde man die hem indertijd krankzinnig liet verklaren, Baarns burgemeester mr. J. van Haeringen, heeft nu in een ondertekende verklaring toegegeven dat uit niets is gebleken dat de heer Van der Maal destijds aan ernstige stoornissen zou hebben geleden.

Deze verklaring is afgedwongen door talrijke akties die Baarn de afgelopen maanden herhaaldelijk in de landelijke publiciteit brachten. Belangrijk inspirator daarbij was dr. T. de Booy, die zijn toevlucht zocht in allerlei juridische stappen tot aan de Hoge Raad toe en in enkele onrechtmatige daden als het verdonkeremanen van het dossier bij de Hoge Raad.

Met als spil dr. De Booy gingen de aktiegroepen in Baarn zoals de Werkgroep Opgeblazen Burgemeester (WOB) en de Werkgroep Openbaar Ministerie (WOM) tot steeds fellere protesten over.

Tijdens diverse rechtszittingen werd het steeds duidelijker dat in 1970 niet bepaald vlekkeloos was gehandeld, maar de verantwoordelijke mensen bleven ongestraft. De gewelddadige akties die dit weer uitlokte hadden onder meer tot gevolg dat de woning van de burgemeester dag en nacht door de politie werd bewaakt.

OPENBARE ORDE

Burgemeester Van Haeringen zegt in een nu uitgegeven mededeling over zijn opdracht tot krankzinnigverklaring: "Deze maatregel moet uitsluitend worden gezien als een onderomstandigheden van toen geboden, naar zijn aard geheel provisorische maatregel in het belang van de openbare orde c.q. veiligheid, welke de strekking had uit te lokken een geneeskundige expertise in het raam van de genoemde wet."

In Baarn beschouwde men deze maatregel in het algemeen als een poging zich van Van der Maal te ontdoen, die zich in de ogen van de gemeentelijke autoriteiten te lastig gedroeg tegenover de notabelen in het dorp. Burgemeester Van Haeringen had zich vandochtend voor de buitenwereld in zijn kamer afgezonderd. Via zijn sekretaresses liet hij weten "geen kommentaar" te hebben.

uit de krant

In nummer drie van de Gekkenkrant stond een uitvoerig stuk over de opname van Erik van der Maal. We beschreven de persoonlijke vete tussen een inwoner van Baarn en de directeur van de sociale dienst daar. Deze heeft toen alles op alles gezet om Van der Maal opgeborgen te krijgen.

De burgemeester, de gemeentearts en de genoemde directeur spanden samen om Van der Maal krankzinnig te verklaren. Dat lukte aanvankelijk. Hij werd met een Krankzinnigheidsverklaring opgenomen in Zon en Schild, waar de afdelingsgeneesheer dr. Knap bereidwillig aan de opname van Van der Maal meewerkte, door te verklaren dat hij Van der Maal voor minstens een jaar wilde behandelen.

Waaruit die behandeling moest bestaan was daarbij onduidelijk. De eerste paar weken kreeg Van der Maal zijn psychiater slechts een enkele keer kort te zien. Dr. Knap verbood bij voorbaat bezoek van een onafhankelijke psychiater en van een advocaat, en ga zo maar door.

Door onvermoeibaar aktie voeren, door o.a. zijn eigen dossiers te stelen en een proces af te dwingen, kwam de hele zaak tenslotte aan het licht. Erik kwam wel uit Zon en Schild, maar de autoriteiten hadden nog niet toegegeven dat de hele opname onrechtmatig was geweest.

Daarom volgde nog meer aktie, bv. het houden van een volkstribunaal voor de drie samenzweerders. Ook stelde hij de gemeente voor een psychiatrisch onderzoek van de burgemeester en van hemzelf te laten doen door een onafhankelijke arts. Als Erik nog gekker werd bevonden dan de burgemeester, dan zou Erik de zaak laten rusten. De burgemeester weigerde: heel slim.

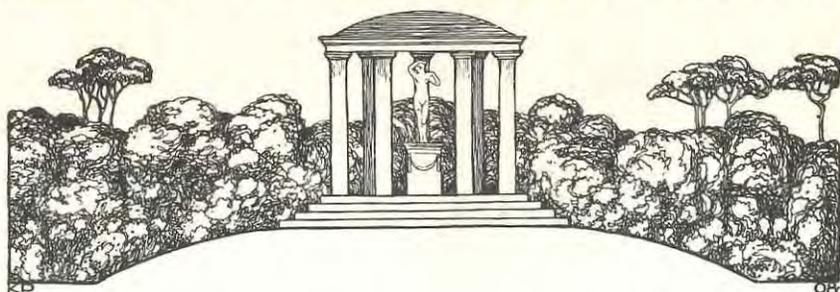
Tenslotte is er dan toch iets van terecht gekomen, zie het kranteknipje hiernaast. We drukken het maar even af voor mensen die dachten dat dit soort dingen niet bestonden. U ziet dus; ze bestaan wel. Eén iemand heeft het trouwens ook opgemerkt. L.R.S. 12/47 deed ons een scherpzinnige analyse van het geval Van der Maal toekomen, waar we bij dit artikel gebruik van gemaakt hebben.

Dit soort gekonkel is nog elke dag mogelijk en volgens ons gebeurt het ook nog vaak genoeg. De meeste mensen hebben niet genoeg kansen, niet genoeg vrienden of niet genoeg lef om het te bewijzen. Als de Gekkenkrant hiermee kan helpen: schrijf het ons.

Het enige wat Erik nu nog dwars zit is het optreden van dr. Knap, die nog gewoon doorwerkt in Zon en Schild. Erik gelooft bijvoorbeeld dat de man helemaal geen psychiater is, waarvoor hij zich wel uitgeeft. Dat zou toch al te gek zijn. Wie kan Erik helpen bij zijn ontmaskering van dr. Knap; wie kan er nog iets over hem vertellen?

de van der hoevenkliniek

De Van der Hoevenkliniek is een (naast de bestaande Rijks Asiel) semi-particuliere inrichting waar delinkwenten die psychisch gestoord geacht worden, behandeld worden in het kader van een door de rechter opgelegde maatregel ex art. 37 van het Wetboek van Strafrecht. Eenvoudig gesteld komt de doelstelling van de kliniek hier op neer: de mensen die hier behandeld worden zodanig aan te passen aan de waarden en de normen die in deze maatschappij gelden, dat zij zonder delicten en zonder een gevaar op te leveren voor anderen of de maatschappij door het leven kunnen. Dit heet dan: resocialisatie.

INTERVIEW I

Enkele medewerkers van de Gekkenkrant hebben een interview gehad met Jean-Pierre Fruitman. Hij woont en werkt in Utrecht. Hij is 24 jaar en hij heeft $4\frac{1}{2}$ jaar tbr in de Van der Hoevenkliniek achter de rug. Vóór de veroordeling is hij een half jaar opgesloten geweest in het Huis van Bewaring in Utrecht.

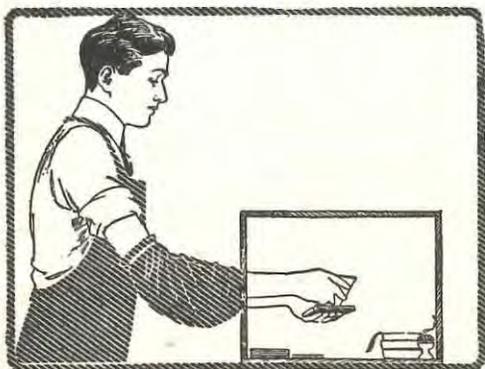
In april 1975 loopt de onvoorwaardelijke tbr af en krijgt hij voorwaardelijk. Hij blijft onder toezicht van de Reclassering.

Hoe kwam je met de tbr in aanraking?

Ik heb een fout in de maatschappij gemaakt, dat komt regelmatig voor. Ik had zedendelicten met jonge meisjes. Het herhaalde zich. Ik werd geregeld opgepakt. Op het laatst had ik een lang strafblad en men stopte mij in het Huis van Bewaring.

Je was toen 19 jaar oud?

Ja. In het Huis van Bewaring ben ik een half jaar geweest, en daarna anderhalve maand in het Selectie-instituut. Daar kreeg ik een psychiatrisch rapport en allemaal testen. Ik werd ontoerekeningsvatbaar verklaard plus terbeschikking van de regering gesteld. Ik wist niet wat het was, maar dat hoor je van de medepatienten. De echte betekenis ervan moest ik nog uitvinden. Ik werd in de Van der Hoevenkliniek geplaatst omdat men daar de meeste mogelijkheden voor mij zag. Je kon ook naar de Mesdag of naar de Pompekliniek gestuurd worden.

Wat is dat: met tbr opgenomen worden in de Van der Hoevenkliniek?

Het is een soort straf. Je hebt twee jaar tbr. Ik zag daar ook wel het nut van in, maar het is onbeperkt van tijd, want de tbr kan steeds verlengd worden. Voor die verlenging ben je afhankelijk van de kliniek. Het kan een einde-loze straf zijn.

Houdt een tbr dan niet op na twee jaar?

Nee. Dat hangt helemaal van de kliniek af. Je hebt er bepaalde behandelingen die door de staf bepaald worden. (Individuele en groeps-therapie, vrije expressie en creativiteit, en vooral veel sport om je agressie te uiten en je lichaam te ontspannen!) Daar moet je aan meedoen.

Wat gebeurde er toen je opgenomen werd?

Eerst ga je zes weken in observatie. Dan beoordelen ze wat goed voor je is. Dat vind ik zelf een farce, hoor. Hoe kunnen ze nou beoordelen wat goed voor je is in zo'n korte tijd? Er waren wel meer dingen waar ik geen belang in zag. Ook uit onwennigheid en angst voor de maatschappij.

Het was erg moeilijk in het begin. Je zit in een gesloten ruimte. De kliniek mag je niet uit. Alles wat je doet wordt bekeken. Maandelijks moet er een status opgemaakt worden door de groepsleiding en de patient zelf. Van het rapport wordt een verslag gemaakt dat naar het departement gaat. Dat geldt voor alles. Ze moeten precies weten wat er met je gebeurt. De kliniek is ook degene die vindt dat je tbr moet hebben. De kliniek geeft alle gegevens door aan het departement.

Dr. Rozenburg, de geneesheer-direkteur heeft alle beslissingen in handen. Als je opgenomen wordt kom je in een groep. Met die groep moet je leven. Als je naar buiten wil, wandelen bijvoorbeeld, moet dat met de groep onder begeleiding. Als je dat wil moet je een verzoek indienen. Je schrijft dan op waarom je naar buiten wil en wat je allemaal wil gaan doen. De groep bespreekt je verzoek dan en stellen vragen. De groep geeft dan een advies en de groepsleiding geeft advies. Dan gaat het verzoek naar een kern (elke slaapzaal heeft een vertegenwoordiger in de kern, waar ook stafleden in zitten). In de kern wordt je wandelverzoek weer behandeld. Die schrijven dan weer een advies en dat gaat naar de staf. De staf beslist dan. Je moet te vertrouwen zijn, hè, als je naar buiten gaat.

Ben je er wel eens vandoor gegaan?

Ja, twee keer. Ik wilde naar een kennis, er gewoon even uit zijn en dan weer terug naar de kliniek. En ik ben een keer opgepakt op het terrein van de Willem Arntz Stichting. Na een aantal jaren mocht ik ook wel alleen naar buiten, alleen zonder groepsleiding. Ik solliciteerde ook wel na een paar jaar. Dat was vreselijk moeilijk. Steeds werd ik afgewezen omdat ik tbr had. Je kunt ook werken in de kliniek. Dat is net een soort sociale werkplaats. Vroeger kregen de mensen daar voor een week werken f 6,10 Vier jaar geleden.

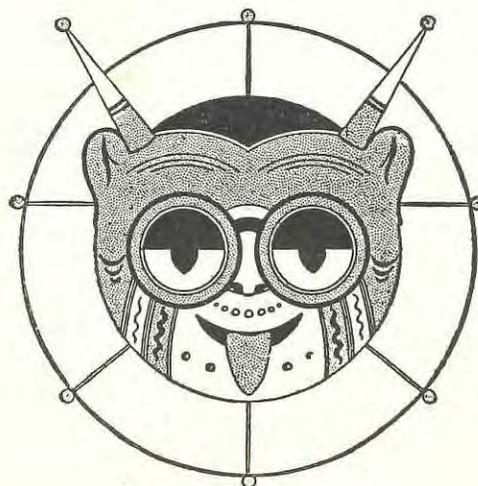
Zeg dat je in die tijd 10 gulden verdiende, dan haalde de kliniek er 4 gulden vanaf 'dat spaarden ze voor je' en de zes gulden tien was dan je zakgeld. Tegenwoordig verdien je 30 gulden per week. Je kunt een financieel plan indienen in drievoud bij een financiële commissie. Je wacht dan af of zij het goedkeuren, dan kun je je overige geld beheren. Dan hoef je dus niet te'sparen'. Vroeger werd tweederde van je loon ingehouden, eenderde was voor jezelf. Dat was onwettig, dat hebben ze allemaal terug moeten betalen. De kliniek wordt al door het Rijk betaald.

Wat is nu erger, in de gevangenis of met tbr in de kliniek?

Ja, je hoort wel eens dat men liever in de gevangenis zit. Maar in de gevangenis zit je in een hok en er gebeurt niets met je. Je valt dan onder de reclassering; daar zit je dan ook aan vast. Dat maakt in feite niks uit. Je moet aan de reclassering ook verantwoording afleggen. Bij de tbr word je psychiatrisch behandeld, onbeperkt eigenlijk. En je moet niet vergeten dat de meeste mensen die in de Van der Hoevenkliniek zitten contactmoeilijkheden hebben. Ze zijn met hun ouders in konflikt. Er zitten zoveel soorten mensen voor moord, inbraak, aanranding, en drugs. Allemaal hebben ze een knauw opgelopen. Dat is er nooit uitgekomen, dat stapelt zich op. In de kliniek wordt enorm veel gepraat. Er is groepsterapie, individuele therapie, zaalbesprekingen, en groepsleidingsbesprekingen. Ik zag er het nut wel van hoewel ik er soms geweldig zat van was. Je kotst ervan, steeds maar praten over wat er gebeurd is, over je verleden, je familie en je vrienden. Je kunt je er niet aan onttrekken. Als je eens op bed gaat liggen is er wel een groepsleider die zegt dat je bang bent voor de groep. Je bent opgesloten. Van de groepsleiding ben je direkt afhankelijk om van je tbr af te komen. De Van der Hoevenkliniek is een strenge kliniek. Ze stellen enorm veel eisen en daar moet je aan voldoen.

Na drie jaar vroeg ik verlenging aan. Niet twee jaar, maar één jaar. Daarvoor moest ik een verzoek indienen. Ik schreef een stuk van 10 kantjes over de opgegeven onderwerpen: - hoe kwam ik hier en met welke problemen; - heb ik inzicht in mijn problemen; - welke contacten heb ik buiten de inrichting?

Dat is gelukt; de tbr is één jaar in plaats van twee jaar verlengd. Nu dien ik een verzoek in voor één jaar voorwaardelijke tbr. Op die manier blijf ik de steun houden van de reclassering.

TBR

signalement: plusminus 1.80 meter, gebogen houding
lang gezicht, trieste neus
kleur ogen: onbekend
kleding: onbestemd

bijzonderheden: lijdt aan epilepsie
zit opgesloten.

geschiedenis:

Eind vijftiger jaren. Is beroepsmilitair (onderofficier). Komt, eerst af en toe, later veelvuldiger in aanraking met de militaire justitie. Wordt - oneervol - uit militaire dienst ontslagen, naar aanleiding van een ernstig vergrijp. Wil niet zeggen wat voor vergrijp; ik dring niet aan. Het is het begin van de jaren zestig.

Voor het laatste vergrijp in dienst gepleegd wordt hij behalve met ontslag gestraft met 9 maanden. De burgerrechter beslist T.B.R. Zoals ook bij vorige vergrijpen/veroordelingen wordt er gesproken over 'eigenaardige', in ieder geval 'verzachtende' omstandigheden. Iedere gebeurtenis schijnt omgeven te zijn door één of meerdere 'onverklaarbare' feiten. Probeert keer op keer te weten te komen wat voor omstandigheden, wat voor onverklaarbare feiten. Krijgt, keer op keer, geen antwoord.

We zitten in z'n cel, op de derde verdieping van de Afdeling Zuid (Beperkte Bewegingsvrijheid). Op tafel een immense stapel knipsels en mappen vol briefwisseling met zo langzamerhand het hele justitiële apparaat in Nederland.

Om z'n verhaal te staven, zegt ie.

Dat ie ten onrechte vastzit en dat het allemaal een grote vergissing is.

Eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat ik 'm maar half geloof.

Ook in de inrichting veel moeilijkheden met evenzovele 'onverklaarbaarheden' omringd; de

t.b.r. wordt keer op keer met forse perioden verlengd. Het predikaat "recidivist" (iemand die in zijn 'oude zonde' vervalt) wordt aan alle mappen en dossiers toegevoegd.

De zestiger jaren gaan voorbij.

De zeventiger jaren: krijgt in de kliniek/gevangenis, zoals zo vaak al gebeurd is, een toeval. Wordt dit keer op aanraden van een toevallig aanwezig neuroloog niet 'geholpen' met spuiten en poeders. De neuroloog in kwestie roept enkele collega-artsen en psychiaters en ander personeel erbij; men besluit te wachten, kijken wat er gebeuren gaat. Na ongeveer tien minuten komt hij weer in beweging - staat op - loopt star, als in trance naar z'n cel - maakt een sopje in een teiltje en begint alles wat los en vast zit te wassen; trekt vele paren sokken over elkaar heen; haalt alles overhoop. Dit alles in het bijzijn van een groepje hogelijk geïnteresseerde artsen, psychiaters, andere personeelsleden. Komt na ruim anderhalf uur tot zichzelf, kijkt om zich heen en begint tegen de aanwezigen te roepen dat ze op moeten rotten, 'm met rust moeten laten. Ook een gevangene, pardon, een patient, heeft recht op privacy (2 x 3 meter).

De neuroloog in kwestie wijst 'm op z'n wat eigenaardig gedrag van de afgelopen anderhalf uur. Is zelf stomverbaasd.

Wordt onderzocht in het Akademisch Ziekenhuis. Epilepsie wordt gekonstateerd, met, in dit geval, als bijverschijnsel een langere periode variërend van een paar uur tot soms meer dan een dag van bewustzijnsvernaauwing, waarin de meest bizarre, oncontroleerbare dingen kunnen gebeuren.

Laat mij verschillende brieven en afschriften van rapporten zien van het Akademisch Ziekenhuis. Het staat er duidelijk: epilepsie gekonstateerd.

Het is inmiddels 1972.

Hij wordt behandeld, met goed gevolg. De frekwentie van de aanvallen neemt af en vooral de perioden van bewustzijnsvernaauwing worden tot praktisch nul teruggebracht. Hij heeft inmiddels meer dan tien jaar t.b.r. achter de rug.

Het is inmiddels 1975.

Hij heeft inmiddels meer dan 12 jaar t.b.r. achter de rug. Officieel mag hij niet langer in de kliniek/gevangenis verblijven; hij is tenslotte gewoon lichamelijk ziek en kan daarvoor behandeld worden. Maar hij kan er niet uit.

Inmiddels geloof ik hem. Paperassen van door hem gevoerde processen, hogere beroepen, afwijzingen, cassaties, verwijzingen; korrespondentie met tweede-kamerleden, vragen aan de minister van justitie, verwijzing naar de collega-minister van Soc. Zaken .....

Hij kan er niet uit, tenzij hij woonruimte heeft (in de nabijheid van een medisch centrum waar hij behandeld kan worden) en hij in zijn onderhoud kan voorzien.

Hij was beroepsmilitair en zo'n jaar of 28 toen het allemaal begon.

Hij is nu midden veertig en kan niet in zijn onderhoud voorzien, na zo'n 12 à 13 jaar opgesloten te zijn geweest. En voor een uitkering had hij op z'n laatst in 1969 nog een aanvraag kunnen indienen. Nu is het te laat. Jammer.

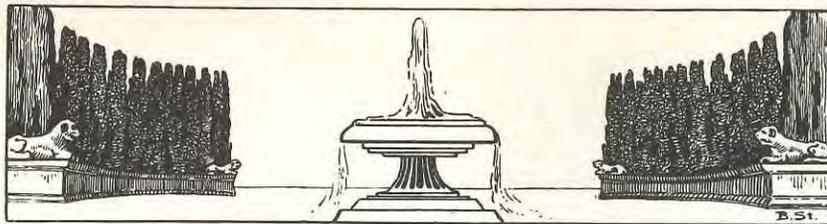
Jammer ook, dat die epilepsie pas in 1972 werd gekonstateerd.

Misschien in de nabije toekomst, onder die nieuwe wet Arbeidsongeschiktheid. Want men wil 'm best helpen; als men maar weet onder welke wet of regeling hij valt.

Voorlopig zit ie nog vast in een cel vol paperassen, bezwaarschriften etc.

gelukkig nieuwjaar.

de van der hoevenkliniek

Omdat in dit nummer nogal wat aandacht wordt besteed aan de tbr is de redactie eens gaan praten met mensen, die in een tbr-kliniek hebben gewerkt.

Het waren Anna Bruins, groepsleidster in de Van der Hoevenkliniek van augustus 1972 tot eind 1973, en Marja Schouten, die daar in 1973 als studente stage liep.

INTERVIEW 2

Redactie: Wat voor een kliniek is de Van der Hoeven?

Anna: Een instelling waar mensen zitten die ter beschikking van de regering (tbr) gesteld zijn. Hun tbr kan elke 2 jaar verlengd worden door de rechtbank. Terwijl ze daar zitten worden ze behandeld. Je mag er pas weg als de direktie denkt dat je geen delikten meer begaat. Liefst moet er dan ook een baan voor je klaar zijn; verder moet je zoveel mogelijk aan de maatschappij zijn aangepast. Je moet er als het ware weer soepel in glijden, zonder wrijving.

THERAPIE

Red.: Hoe gaat zo'n behandeling?

Anna: In het begin wordt je voorgeschiedenis doorgenomen en dan gaan ze na, waar de moeilijkheden zaten. Bijvoorbeeld in het gezin of in het werk. Stel bijvoorbeeld dat de moeilijkheden in het werk zaten. In de v.d. Hoevenkliniek moest je ook werken. Die werkmeesters, die kijken dan hoe je het doet. Doe je het goed dan kom je in een steeds hogere loongroep. Doe je het niet goed, dan blijf je op een heel laag loon staan, dat kan vijf gulden in de week zijn. Het maximum was 28 gulden in de week. Er werden daar o. a. kasten en tenten gemaakt. Mannen en vrouwen werken op de administratie en in de huishouding. Alleen vrouwen op de wasserij.

Red.: Dus iemand die moeilijkheden had op zijn werk en die daardoor is vastgelopen, die wordt gewoon aan het werk gezet. Is dat niet raar? Loop je dan niet opnieuw vast?

Anna: Ja, dat is ook raar. De leiding wil net zo streng zijn als de maatschappij. Ze willen de eisen van de maatschappij binnen halen. Als je slecht werkt, dan wordt je verlof-aanvraag niet eens behandeld. Als je werk weigert, dan krijg je geen geld, dan ga je dus maar onderling handelen en ruilen, maar dat is verboden. Daarvoor krijg je dan weer straf. Als werkweigeraar wordt het je aan alle kanten moeilijk gemaakt, dan kom je er ook niet zo gauw weer uit. Je loopt dan weer opnieuw vast, ja.

"ALS JE FANTASEERT BEN JE
AL MET EEN BEEN ONTSNAPT".

Red.: Krijg je de kans je eigen therapie, je eigen behandeling te kiezen?

Marja: Nee, anderen maken uit wat goed voor je is. De leiding zegt bijvoorbeeld tegen iemand dat studeren goed voor hem is, want dat versterkt je zelfvertrouwen.

Anna: Als iemand bijvoorbeeld een hekel heeft aan sport, dan moet hij juist sporten.

Marja: Er is ook elementair toneel en individuele therapie, maar dat kun je zelf ook niet kiezen, omdat er maar toevallig plaats voor je moet zijn.

Red.: Als iemand problemen had met zijn gezin of zijn partner, werden die dan ook in de therapie betrokken?

Marja: Ja, maar dat gebeurde heel weinig. Misschien maar met 5 mensen van de 60 tot 70 die er waren.

Red.: Wij vinden dat niemand het recht heeft om iemand met een tbr op te sluiten. Als dat toch gebeurt, dan moet je die iemand ook verder kunnen helpen met zijn problemen, maar het ziet er naar uit dat dat juist niet gebeurt. Je wordt juist aan alle kanten gedwongen, je moet dom werk doen. Alles wat je doet wordt bekeken en beoordeeld. Is dat jullie indruk ook?

Anna en Marja: Ja, dat klopt.

Red.: Eigenlijk behandel je op die manier iemand niet, maar richt je hem alleen maar af. En dat gaat na een paar maanden vrijheid gewoon weer over.

DWANG

Red.: Is er veel dwang in zo'n kliniek of wordt er veel aan de mensen zelf overgelaten?

Marja: Er wordt door de staf erg gehamerd op zelfstandigheid. De mensen moeten leren om zelfstandig te worden. Maar er wordt juist ontzettend veel betutteld. Aan het begin van de week moet je bijvoorbeeld een plan maken van wat je met je geld zult doen. Als je bijvoorbeeld een nieuwe broek wilt hebben zeggen ze: "Is dat wel nodig?" Ze houden er geen rekening mee dat iemand wel eens wat anders wil aantrekken, ook al zijn je oude kleren nog niet versleten. Of ze zeggen: "Nu je met verlof gaat, koop je eerst maar eens een kado voor je moeder." Aan het eind van de week wordt het opnieuw bekeken en als je dan vier pakjes shag hebt gekocht, dan zeggen ze: "Je rookt teveel". Ze letten dus op alles wat je doet. Daardoor word je bijna gedwongen om minder shag op je lijst te zetten dan je in werkelijkheid rookt.

Red.: Konden mensen zelf beslissingen nemen?

Marja: In naam wel, maar in de praktijk niet. Als een groep iets wilde maar de groepsleiders waren tegen, dan werd het niet eens voorgesteld aan de hogere staf. Ook als de groepsleiders het wel eens waren met een voorstel, kon de staf alles tegenhouden. Schijndemocratie.

Red.: Werd er vaak geïsoleerd?

Anna: Soms, bij vlagen. De ene periode was er niemand geïsoleerd, dan weer waren alle 'separeerkamertjes'(isoleerkamers) bezet. Dat was dus heel grillig. Soms zat iemand wel eens vier maanden in zo'n kamertje.

Red.: Censuur?

Anna: Alles werd gelezen. Als je post niet werd opengemaakt, dan was dat een gunst. Uiteindelijk is de grootste dwang dat de staf de macht heeft om iemand z'n tbr te verlenen. Zolang zij je niet voldoende aangepast vinden blijf je erin. Dat kan in kleine dingetjes zitten. Dat is hun sterkste wapen.

WANTROUWEN

Marja: Als je daar zit, word je voortdurend aan je delikt herinnerd. "Eens een dief, altijd een dief". Als je hebt aangerand, dan blijf je een aanrander. Je kunt daar dus niet opnieuw beginnen. Want je sleept je delikt altijd achter je aan. Cok als je eruit gaat, dan wordt je werkgever ingelicht, zogenaamd voor je eigen bestwil.

Red.: Het is dus met een delikt net zoiets als in een 'gewone' psychiatrische inrichting met de diagnose: die achtervolgt je ook de hele tijd.

Marja: Als staflid moet je ook altijd van wantrouwen uitgaan. Als je iemand vertrouwt dan vinden ze je zwak. Dan word je door andere stafleden telkens gewaarschuwd. De mensen waren daar dan ook niet aan gewend. Ze waren heel verbaasd als je ze vertrouwde. Omgekeerd wordt er van de patienten wel verwacht dat ze vertrouwen hebben in de stafleden. Een onmogelijke eis als je denkt aan de enorme machtsongelijkheid tussen staf en patienten.

Anna: Ook op het punt van de sex heerst er een enorm wantrouwen. Ik mocht als groepsleidster geen strakke truitjes en korte rokken dragen. Opmaken was ook vrijwel taboe. Toch had de staf het idee: ze moeten leren om met vrouwen om te gaan. Daarom had elke groep (10 mannen) ook twee vrouwelijke begeleiders. Maar dat klopte natuurlijk helemaal niet, omdat ze geen normale relatie konden aangaan. Er kon nauwelijks over dat soort dingen gepraat worden. Daar was de staf zelf veel te benauwd voor.

MANNEN EN VROUWEN

Red.: Er zaten daar mannen en vrouwen; konden die met elkaar omgaan?

Anna: Overdag liepen ze door elkaar, deden ook wel therapieën samen, maar 's nachts was alles op slot.

Red.: Wat gebeurde er als mensen op elkaar verliefd werden?

Anna: Dat kon helemaal niet. Er gebeurde toch veel stiekum, in het geniep, maar vrouwen konden bijvoorbeeld niet aan de pil komen.

Marja: Verloofden en vrouwen mochten wel eens op bezoek komen, maar dan mochten ze zich niet afzonderen. Dat gebeurde dan toch wel, maar dan liep iedereen te fluisteren en te grinneken. Er werd van sex en dat soort dingen iets heel abnormaals gemaakt. Er werd haast niet over gepraat met de stafleden. Eigenlijk had de staf net zoveel remmingen en vooroordelen als veel mensen buiten die hebben.

HOE MOET JE ZIJN?

Je krijgt de indruk dat alles wat je daar doet wordt bekeken en beoordeeld. Dat je nauwelijks eigen initiatief kunt nemen. In alles moet je op de staf lijken: moet dezelfde woorden gebruiken, je moet studeren, je hele gedrag moet 'aangepast' zijn. Dus net zoals de stafleden zich gedragen.

De Pompekliniek nam in september 1966 de eerste bewoners op. Zij is in de eerste plaats bestemd voor ter beschikking van de regering gestelden:

Mensen die na het plegen van een of meer delicten door de strafrechter een zodanig gevaar voor de samenleving worden geacht dat ze na de beëindiging van hun eventuele straftijd gedwongen in een behandelingskliniek worden opgenomen.

De ter beschikkingstelling (tbr) wordt door de rechter periodiek voor de tijd van een of twee jaar verlengd, totdat hij - mede op basis van door de kliniek uitgebrachte rapporten - oordeelt dat van de betrokkene niet meer zo veel gevaar te duchten is dat voortzetting van de gedwongen opname vereist is.

De Pompekliniek is een particuliere stichting die tot nu toe volledig werd betaald door het Rijk (Ministerie van Justitie).

Wanneer zij op optimale sterkte is biedt ze plaats aan ongeveer 70 à 80 bewoners. Er zijn ruw genomen twee maal zo veel personeelsleden in dienst.

Sociotherapie.

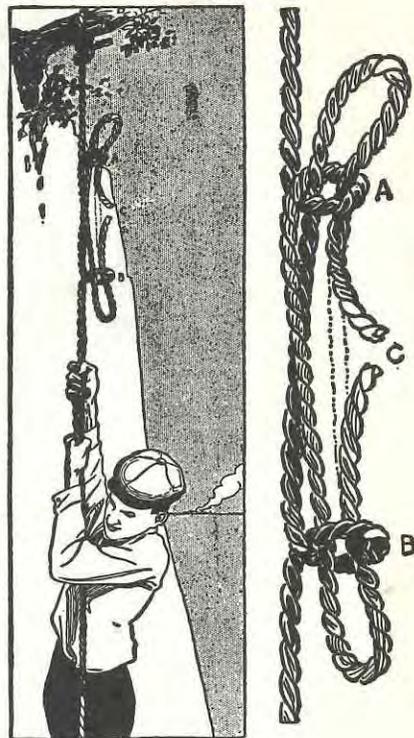
In de werkwijze van de kliniek is opmerkelijk de grote nadruk op de sociotherapie. Groepsleiders delen het dagelijks leven van de betrekkelijk kleine (gem. 7) bewonersgroepen en proberen daar een helende invloed uit te oefenen. In het algemeen trachten ze in de groep een sfeer te scheppen die een zo volwaardig mogelijk samenleven van mensen bevordert.

Naast de sociotherapie zijn er in de Pompekliniek de gebruikelijke therapiemogelijkheden voorhanden van psychotherapie, bewegingstherapie, creatieve en expressieve therapieën, van pastorale contacten en van casework.

MARJA EN ANNA

Ja, Dat is ook zo. De ideeën van de staf worden er helemaal ingehamerd. Ze vonden popmuziek bijvoorbeeld onzin, omdat ze zelf van klassieke muziek hielden. Als iemand bij een popplaat zat te fantaseren, dan werd dat al gevaarlijk gevonden: je was dan al met één been ontsnapt. Mensen met eigen ideeën - ook stafleden - wordt het daar heel lastig gemaakt. De staf heeft altijd gelijk.

uit een voorlichtend stencil prof mr w p j pompe kliniek

Grondhouding.

Voor de grondhouding van de kliniek blijken een aantal uitgangspunten bij voortdurende heil wezenlijk geweest te zijn. (De hier volgende weergave is beknopt en aldus erg vergroend. Zij vraagt er om goed naar de geest verstaan te worden.)

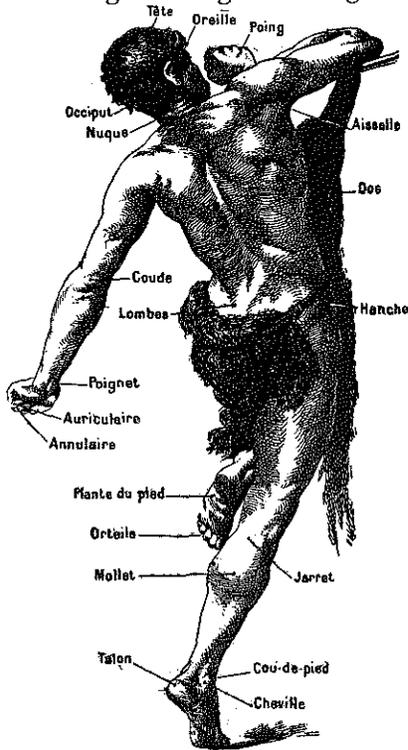
- De ervaringswereld van de bewoner wordt als reëel en legitiem erkend in persoonlijke onderlinge betrokkenheid van bewoners en staflid.
- De bewoner dient vanuit dit uitgangspunt de gelegenheid te hebben zijn eigen fundamentele levenskeuzes te maken. Hij is en blijft verantwoordelijk voor zijn leven en voor zijn toekomst. De staf is een dienstverlenend systeem waarvan hij desgewenst gebruik kan maken.
- Dat heeft er heel organisch toe geleid dat het klimaat en de organisatiestructuur van de kliniek zo veel mogelijk democratisch waren. Waar dat niet lukte werd dat steeds als misgroei gevoeld.
- De kliniek is er dan ook in toenemende mate toe overgegaan af te zien van het gebruik van geïnstitutionaliseerde macht door de staf. Zo wordt ongewenst gedrag wel afgekeurd en besproken, maar het wordt niet met een bepaalde omschreven straf gesanctioneerd.
- De kliniek beschikt over een vrij ruime mate van geduld als het er om gaat de groeimogelijkheden van de bewoner ruimte en ontplooiingsmogelijkheden te geven. De mensen mogen in hun eigen tempo de weg naar resocialisatie gaan, ook als die weg erg lang is.

Moeilijkheden.

Bij het werken vanuit deze grondhouding van de kliniek zijn een aantal problemen voortgekomen die moeilijk (niet?) oplosbaar bleken.

Mensen raken soms verward en onzeker als ze hun eigen verantwoordelijkheid moeten dragen.

Hierdoor kunnen ze komen tot onaanvaardbaar gedrag (acting-out, vaak in de vorm van vernielingen of agressief gedrag).

De staf weigert dat gedrag te bestraffen. Hierdoor groeien de onzekerheid en de verwarring en van daaruit weer de destructie. Dit patroon is niet specifiek voor de Pompekliniek; het wordt in binnen- en buitenland gesignaleerd in klinieken met vergelijkbare benadering van patienten.

De geduldige, weinig pushende houding van de staf heeft als bijverschijnsel te zien gegeven dat mensen mogelijk langer in de kliniek bleven dan misschien nodig was. Er traden gevallen van hospitalisatie op: mensen kunnen de inrichting niet meer missen terwijl de inrichting hen niet veel verder meer kan helpen.

Toen het aandeel van de staf in de behandeling meer ging bestaan uit het louter aanbieden van hulp en steun zag men soms hoe de staf zijn elan en zijn activiteit ging verliezen naarmate het meer voorkwam dat bewoners geen gebruik (meer) konden of wilden maken van de aangeboden hulp. Actief aanbod vergleed soms ongemerkt naar passieve afwachtendheid. De kliniek werd meer leefgemeenschap dan behandelingshuis.

Nieuwe benadering.

Het laatste jaar ontstond in de kliniek bij steeds meer mensen het gevoel dat de zaak vastgelopen was. Er was bij staf en bewoners een groeiende malaise stemming, in de hand gewerkt door het gevoelen dat er vaak weinig meer in positieve zin met de bewoners gebeurde. Deze stemming werd nog versterkt

doordat het Ministerie van Justitie, dat al langere tijd ernstige aarzelingen over de gang van zaken in de kliniek had, uit het sterk gedaalde aanbod van ter beschikking gestelden weinig of geen mensen meer naar de Pompekliniek meende te mogen zenden. Toen de malaise zich duidelijk aftekende groeide echter ook de wil er boven uit te komen; er ontstond in de kliniek een beweging in de richting van het opvoeren van activiteit en het zoeken naar een nieuwe start.

Rond de jaarwisseling 1973-1974 viel het vertrek van de geheesheer-directeur de heer J. R. M. Maas, die van het begin af in belangrijke mate het gezicht van de kliniek had bepaald. De komende ontwikkelingen voorvoelende en wetend dat hij zich in een 'nieuwe' kliniek niet meer thuis zou voelen heeft hij ook om die ontwikkelingen niet te vertragen verkozen heen te gaan.

Er werd voorlopig niet naar een nieuwe (geneesheer)directeur omgezien. Men wilde eerst afwachten hoe de evolutie van de kliniek zou verlopen en pas als de richting daarvan helderder zou zijn, zoeken naar iemand die als directeur die ontwikkelingen verder zou kunnen dragen.

Er vonden aanzetten tot een andere werkwijze plaats. Aanwijsbaarder was dat het geval door de start van een nieuwe gesloten afdeling in het voorjaar van 1974. Maar daarnaast vond in veel groepen bezinning plaats op de wijze van werken en trachtte men op verschillende plaatsen met een nieuwe aanpak te beginnen. Men trachtte daarbij deze werkwijze zoveel mogelijk te laten overeenstemmen met de grondhouding die de kliniek steeds eigen is geweest.

Er zijn ook steeds problemen geweest met de buitenwereld. Het feit dat de kliniek bouwkundig weinig beveiligd is, gevoegd bij een wat bijzonder meldingssysteem (waardoor ook mensen die bijv. te laat van stadsverlof kwamen als ontvlucht aan de politie moesten worden doorgegeven) heeft er van het begin af toe geleid dat de ontvluchtingscijfers bijzonder hoog waren. Daardoor ontstond vooral in Nijmegen onrust t. a. v. de veiligheid van de gemeenschap.

De facto vonden er nogal wat delicten plaats enkele vrij ernstige maar merendeels economische delicten van betrekkelijk geringe omvang maar wel hinderlijk en voor de bevolking beangstigend. (Diepstraten -(1972) heeft overigens aangetoond dat in de jaren 1966-1970 de criminaliteit in Nijmegen meer is gestegen dan landelijk, maar minder dan in de gezamenlijke andere steden met meer dan 100.000 inwoners.)

In februari 1972 werden in de Tweede Kamer over de situatie van de kliniek vragen gesteld en werd op betere beveiliging van de kliniek aangedrongen.

In december 1972 besloot staatssecretaris Grosheide een Commissie van Overleg in te stellen om hem te adviseren over de 'interne controle en de externe veiligheid' van de kliniek. Het werk van deze commissie is nog niet geheel afgerond.

MEDICIJNEN INFORMATIE

WAAR BLIJVEN DIE 200.000 ANDROCUR-TABLETTEN?

Het preparaat Androcur duikt regelmatig op in de publiciteitsorganen. Naar onze mening valt er echter nog veel over te zeggen. Eerst iets over het preparaat zelf. Androcur is een anti-mannelijk geslachtshormoon. Het vermindert de produktie in het lichaam van mannelijke geslachtshormonen, vermindert de intensiteit van de geslachtsdrift bij mannen en tevens het vermogen tot voortplanting.

Androcur staat in Nederland officieel geregistreerd als een middel voor mannen die aan 'hyperseksualiteit en seksuele afwijkingen' lijden. Om een goede indruk te krijgen van de wijze, waarop dit aan artsen wordt duidelijk gemaakt, citeren we hier de bijsluitertekst uit het Repertorium Verpakte Geneesmiddelen. Deze tekst spreekt voor zichzelf, de medische termen vertalen we tussen haakjes in gewoon Nederlands.

... 'Bij de behandeling van hyperseksualiteit (=bovenmatige seksualiteit) en seksuele aberraties (=afwijkingen) bij de man, vermindert de intensiteit van de geslachtsdrift, maar de richting hiervan wordt gewoonlijk niet beïnvloed.

... In principe zijn psychagogische resp. psycho- en socioterapeutische maatregelen noodzakelijk, eventueel in overleg met de echtgenote.

Bij het nemen van dergelijke maatregelen kan de medicamenteuze onderdrukking van de seksualiteit een belangrijke ondersteuning betekenen.

Patienten met organisch hersenletsel of geestesziekten, die vaak lijden aan seksuele aberraties (!!!) zijn gewoonlijk therapieresistent (m.a.w. Androcur 'helpt' bij hen niet, red.).....

... Een therapeutisch effect treedt soms reeds na enkele weken op. Het kan echter in sommige gevallen ook enkele maanden duren voordat resultaat wordt waargenomen....'

Op ons verzoek vertelde de fabrikant dat jaarlijks 4000 tot 4500 verpakkingen van 50 tabletten worden verkocht, d.w.z. 200.000 tot 225.000 tabletten. Hoewel Androcur ook nog wel om andere redenen wordt voorgeschreven (o.a. jeugdpuistjes!) mogen we op grond van dit aantal rustig aannemen dat er jaarlijks een paar honderd mannen met Androcur tegen hun 'hyperseksualiteit' worden behandeld.

Om dit laatste zijn wij niet blij. Wij kunnen ons al voorstellen hoe de dokter in een tbr-inrichting zijn patient vertelt dat het toch 'voor zijn eigen bestwil' is, en dat zijn situatie er beter door zal worden. En hoe die 'patient' in de gaten heeft dat hij kan kiezen tussen een paar jaartjes tbr of doen wat de dokter zegt. En dat hij dan 'geheel vrijwillig' dat laatste kiest. Want dat is wat in de meeste inrichtingen nu eenmaal onder vrijwillig wordt verstaan.

Androcur is een leuk middel voor artsen, die het eens anders willen proberen. Voor de (altijd onvrijwillige!) gebruiker is het de zoveelste schakel in zijn keten van ellende. Chemische kastratie is een rot middel om iemand met seksuele problemen af te scheppen. En dan spreken we nog niet over de mogelijke bijwerkingen.

→ O p r o e p ←

Omdat het gebruik van Androcur moeilijk is na te gaan, vragen we iedereen met ervaringen op dit gebied ons deze te schrijven. Voor diegenen, die Androcur krijgen zonder het te weten (niets is immers te dol, lees het volgende stuk van deze rubriek maar) volgt hieronder gewoontegetrouw het signalement van de tabletten:

Witte tabletten, met op de bovenzijde een gelijkzijdig zeshoekje met de letters BV als codering.

De onderzijde van het tablet heeft een breukgleuf.

Diameter: 9 mm; dikte: 2,7 mm; gewicht: ca. 225 mg.

Met verbijstering lezen wij de volgende brief:

"Van de psychofarmaca wordt ons nu verteld:

Alle mensen hebben via het eten dezelfde stof als de medicijnen in hun bloed. Sommige mensen hebben te weinig van deze stof in hun bloed. Ze krijgen daarom een injectie of pillen waardoor hun bloed weer net zo wordt als van iedere andere Nederlander.

Ik vertrouw dat verhaal niet:

1. Je mag geen autorijden met die medicijnen.
2. Je kan je niet opgeven voor bloedtransfusie.
3. Je slaapt meer en bent vergeetachtiger dan leeftijdgenoten, die via het eten aan een voldoende hoeveelheid van die medicijnen komen.
4. De letters dansen voor je ogen als je de krant probeert te lezen.
5. Je gaat slofferig lopen en hebt geen fut meer voor sport.
6. Als je iets lichamelijks mankeert, heb je het niet in de gaten, want je denkt: het is een bijverschijnsel van de medicijnen."

Kennelijk zijn er artsen of verplegers die er niet voor terugdeinzen om met zulké ongelooflijke leugens het gebruik van geneesmiddelen als normaal voor te stellen. Hoewel geneesmiddelen soms voortreffelijke hulpmiddelen kunnen zijn, worden ze vaak ten onrechte en volkomen overbodig gebruikt. En verhalen als in deze brief bevestigen dit nog eens.

niets is te dol!

BRIEVEN VAN HER EN LIEFDE EN BEGRIP DER

30.10.1974

Dag Allemaal,

Vandaag onze gekkenkrant gekregen en las dat er plaats genoeg is, om wat van ons af te schrijven. Dat is fijn, omdat je, als je tegenover je dokter zit of wie dan ook, nauwelijks in staat bent om antwoord te geven op de vraag wat er nu eigenlijk aan de hand is. Je bent bij voorbaat al bang dat ze ongeïnteresseerd zijn of geen tijd zullen hebben. Drie keer ben ik zelf opgenomen geweest op een afdeling psychiatrie van een ziekenhuis; 2 x in Hoog Laren en de laatste keer + 5 maanden in het ziekenhuis Berg en Bosch in Bilthoven. Daar ben ik eind juni uit ontslagen, niet omdat ik beter was, maar omdat mijn man en kinderen mij nodig hadden.

Ik heb 2 jongens van 18 en 20 jaar en ben zelf 42 jaar. Omdat ik niet terug kon naar Bussum, waar teveel ellendige herinneringen zijn, heeft mijn man werk gekregen in Friesland en wonen we nu in Sneek. Dit is op zichzelf al een zo lang verhaal en zo droevig, dat zou te lang duren, om het allemaal te vertellen. Voordat ik verder ga, wil ik eerst nog zeggen dat ik een lieve man heb, die niets na laat om mij te helpen en om mij te begrijpen. Dit kan natuurlijk niet, want niemand die het zelf niet heeft kan echt begrijpen in wat voor een angstige ellende wij bij voortduring leven. Het willen begrijpen is op zichzelf al iets geweldigs. Toch maakt het dat ik mij erg schuldig voel omdat ik niet in staat ben, om ook maar iets terug te geven. Ik kan, zij het met de grootste moeite, voor hen de huishouding laten draaien. Op die manier los ik iets af voor het feit dat ze nu al jaren opgescheept zitten met een altijd depressieve vrouw en moeder.

Buiten mijn gezin is er geen mens die ook maar iets te maken wil hebben met wat ze denken: een vreemd mens. Voor de familie ben ik eigenlijk al dood. Tijdens mijn verblijf binnen de inrichting heb ik nooit iets van ze gehoord en na die tijd ook niet. Als ik ze bij toeval ontmoet, vinden ze dat hinderlijk en zijn bang dat ik ergens over zal praten. Die angst van hen is ongemotiveerd, want ik zal ze echt niet lastig vallen met mijn problemen. Wij zijn hierdoor wel erg eenzaam. Ik voor mij zelf vind dit niet meer erg. Ik verwacht van geen mens meer liefde of begrip. Maar dat mijn man en kinderen hieronder lijden maakt mij dubbel troosteloos. Dit hebben ze niet aan mij verdiend. Soms verlang ik er erg naar dat mijn man een andere vrouw zal krijgen, zodat hij opnieuw kan beginnen. Ik zelf zou dan terug

gaan naar zo'n opbergcentrum, waar ik geen mens tot last zou zijn. Maar ondanks het feit dat ik nu al zo lang volkomen frigide ben, geen liefde en warmte meer kan geven,

heeft hij de moed nog niet verloren en hoopt op een wonder. Mijn gezin wil mij niet laten gaan. Ik zou daar dankbaar voor moeten zijn. De mensen zeggen, hoe kun je zo zijn, met zo'n lieve man en een paar gezonde jongens. Ik ben daarvoor wel erg dankbaar maar wie maakt dat ik zelf weer wat warmte en liefde kan geven en voelen. Ik leef nog bij de gratie van mijn man, mijn medicijnen en als het er is de drank.

Nu nog iets over mijn ervaringen over de inrichtingen waar ik ben geweest. Hoog Laren was ontzettend. Gesloten deuren en ramen, geen therapie, een dokter zag je nauwelijks of niet. Dit is al weer een paar jaar geleden; misschien is het er nu beter. In Berg en Bosch was er een open afdeling. Van therapie kwam weinig terecht. Ik geloof wel dat de goeie wil er was, maar gebrek aan tijd, aan verplegend personeel en geld deed ons de das om. Zulke afdelingen zijn er eigenlijk alleen maar als tijdelijke oplossing. Ik heb er geen mens beter zien worden. Wel weet ik dat nadat ik er weggegaan ben er veel al weer daar of ergens anders terug moesten gaan. Dit is de grote schuld van deze maatschappij. Er is helemaal geen opvang. Ziek ga je naar huis, tot dat het te erg wordt en zo draai je rond in de kring van naar huis en terug naar de inrichting. Mensen die daar eenmaal ge-

weest zijn maken bijna geen kans meer op een redelijke baan. Dan ga je, hoe gek het ook klinkt zelfs terug verlangen naar het ziekenhuis, want daar hoor je bij de groep. Je kunt er samen praten met elkaar en er is begrip. We zitten immers in hetzelfde schuitje. Er is een herkennen van elkaar. Begrijp me goed. Er is verdriet, te groot om in woorden uit te drukken. De spanning in je hoofd die je doet denken: Ik word echt gek. De zorg om thuis en ook soms de onderlinge spanning in de groep, wat meestal komt door het doelloze vooruitzicht. Ach ja, iedereen die er geweest is kent het allemaal wel.

Toch geloof ik dat voor jonge mensen er nog wel hoop is. Het gaat langzaam, veel te langzaam, maar er is iets gaande. Jullie gekkenkrant of onze gekkenkrant wijst erop. Er zijn mensen die zich willen inzetten en dat is geweldig fijn. Dat de gekkenkrant niet in alle inrichtingen komt is de schuld van de leiding. Het is gemakkelijker om de mensen pillen te laten slikken om ze kalm te houden dan om ze op de hoogte te brengen van wat er allemaal mis is en hoe het wel kan. Laten de mensen die er nog wel of weer

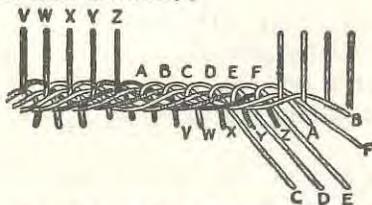
toe in staat zijn de anderen die nog helemaal onder aan die berg staan toch helpen. Sla alsjeblieft hard op de trom zodat de buitenwereld wakker wordt. Geef elkaar die hand, want alleen samen komen we eruit. Het is niet waar dat je het alleen kunt. Geen mens kan zonder communicatie, liefde en begrip. Blijf ons helpen. Dit vraag ik uit naam van veel wanhopige mensen. Vertel ze telkens weer dat er nog hoop is. Ik doe hier nog een lijstje bij van de medicijnen die ik zelf gebruik. Het zijn er te veel, maar er zonder durf ik nog steeds niet. Laten anderen toch in elk geval tenminste proberen om niet zover te komen dat ze er bijna niet meer zonder kunnen.

Ik groet jullie allemaal

phenergan 50 mg, Temesta 2.5 mg, Tegretol, phenobarb 25 mg (Luminal), Cafergot, Mogadon, Refusal, Indocid.

Van mijn huisarts krijg ik nu als de hoofdpijn heel erg is, injecties in mijn nek. Het is een homeopatisch middel en dus onschuldig en het werkt goed.

Deze brief is bedoeld als reactie op de brief Liefde en begrip, bladzij 14, Gekkenkrant no. 6. Vertel haar alsjeblieft dat ze de moed niet moet opgeven. Als ze dat zelf wil zou ik het fijn vinden om met haar te corresponderen. Twee mensen kunnen het beter dan één alleen!!

EVEN REKENEN

Beste Redactie,

Zolang als het mij lukte om de 'medicijnen' weg te smokkelen werkte ik 7 uur en sliep 8 uur. Nu krijg ik depôt medicijnen per injectie en werk ik 7 uur en slaap 10 uur. Als ik protesteer wordt gezegd: dat is de ouderdom.

Ik ben 47 en vanaf m'n 37e in de inrichting. Gelukkig kan ik mezelf vergelijken met leeftijdgenoten in de maatschappij. Die slapen 7 à 8 uur. Als ik dat naar voren breng bij de leiding zeggen ze: U heeft veel slaap nodig.

De medicijnen helpen u. Nu heb ik het eens uitgerekend. Vóór ik medicijnen kreeg sliep ik 8 uur. Nu slaap ik 10 uur. Per dag 2 uur teveel. Dat is per jaar 365×2 is 730 uur teveel in bed. Dat is $730 : 16$ is 45 dagen verslapen dankzij de medicijnen. Wie geeft me die 45 dagen terug? Niemand.

Het zou wel leuk zijn als iemand met opleiding Middeloo ons helpt in de strijd tegen weinig of veel medicijnen. In het handvest voor de vrede heeft ieder recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon. In een psych. ziekenhuis kan men geen medicijnen weigeren, in een A-ziekenhuis wel.

WAT EEN GEK SCHRYFT

14 aug. 1973. De voor mij fatale dag dat ik in een psychiatrische kliniek moest worden opgenomen. Ik was zò depressief dat de huisarts door mijn vrienden werd gewaarschuwd. Hij stelde voor contact op te nemen met de psych. afdeling van het Elizabeth Ziekenhuis te Haarlem. Zelf verpleegster, helaas alleen diploma A, had ik geen notie van de psychiatrie. De motivering van dit schrijven is, dat ik na al het negatieve dat ik in vorige 'gekkenkranten' gelezen heb nu ook wil laten zien dat het ook anders kan.

Mijn arts en ik hadden wekelijks een gesprek maar het werd je nooit kwalijk genomen als je hen tussendoor zòmaar vroeg om een gesprek. Natuurlijk werden er ook medicijnen gegeven. Ikzelf was er erg blij om want leed aan ernstige slaapstoornissen. De sherade vond ik erg benauwend. In de groep werd met ongelooflijk veel moeite aan je 'getrokken'. Het ging er vaak hard toe. Mijn antwoord was altijd 'geen spreekuur' of 'niet thuis'. Wat begrepen die andere jongere patiënten van mijn moeilijkheden!

Voor mij was het praten met mijn psychiater het meest waardevolle.

Er zijn ook twee isoleerkamers. Deze zijn meestal bezet. Nooit heb ik er echter spanlakens of onrusthekken gezien.

Na mijn ontslag kreeg ik een prachtige begeleiding. Juli dit jaar had ik een inzinking en deed een goed voorbereide poging tot zelfmoord. Drie dagen wist ik van niets en was des duivels toen ik in het ziekenhuis wakker werd en besepte dat het mislukt was. Nu ben ik, soms, blij dat ik er ben. Ik zie het geluk van mijn verloofde zoon en dochter, kan weer naar mooie muziek luisteren en slik geen medicijnen meer. Het is wel vechten, maar misschien de moeite waard.

DUIZENDEN OLIFANTEN

Dit moet een lofdicht zijn op Huize Padua in het bijzonder en de Daniël de Brouwerstichting in zijn geheel en op haar of zijn bewoners.

Ik was geestelijk geslagen, gestompt, gedood
Oh, kwam er maar een helper in de nood
Jarenlang was ik in duisternis gehuld
Het voorspel dat een psychisch zieke vervult
Met afgrijzen
Dat de maatschappij voorkomt als een veinzen
Waarvan zij de ellende niet vermoedt
En de ellendige in zijn ellende hullen doet.

Want niet erger is er dan één
Die niet ver-klaren kan elkeen
Wat hij voelt in zijn eenzaamheid
Waar vroeger was: één en al noeste vlijt
Die echter gevloten is
Als een satanisch gesis.

Nu leeft hij in duisternis
Onbegrepen, ongekend, terwijl een laag
vernis
Hem of haar aan allen gezond toeschijnt
Terwijl hij zijn gedachten afpijnt
Hoe hij moet verklaren
Wat alleen de toekomst zal openbaren.
Deze komt hem met rasse schreden tegemoet
Terwijl hij nog steeds niet weet wat hem pijn
doet
Maar dan is er een houvast
Men begrijpt dat er iets niet past
In deze fase van mens zijn
En men gaat op zoek, voor hem een kans zo
klein.
Dat hij nauwelijks durft ademhalen
Als vreest hij dat ze nog steeds zullen handelen
als vandalen.

Een begrijpend mens komt hem tegemoet
Op een plaats die anderen vrezen doet
Wat hééft hij in Godsnaam
Laat men hem daar dan helpen tesaam
Met mensen die trachten te begrijpen
Waarom deze zo zijn ziel moet dichtknijpen
Alsof er duizenden olifanten op zitten
Die allemaal op hem blijven klitten.

De duisternis wordt doorstraald
Eeuwen zijn weggemaakt
Als eindelijk de patient zegt
Terwijl hij voor zijn gezondheid vecht
Hier hebben ze me begrepen en geholpen
Hier hebben ze mijn geestelijk bloeden doen
stolpen
Hier heb ik weer leren leven
Zonder angst en beven.

Nu schijnt voor mij weer de zon
Alsof het niet anders kon.

ONKRUID

Voor de opname een gesprek,
gevaarlijke spullen uit de tas
daarna mee naar een vertrek
wat voor U het beste was

kleding uit, gelijk in pyama of nachthemd,
het bed wat vrij was staat al klaar
de verpleging komt voor de pols en de temp
Zo luidt de opname voor dit jaar.

Patienten jong en oud op zaal,
vertellen je de gang van zaken
die je voelt als een koude straal,
en daarmee een zenuw bij je raken.

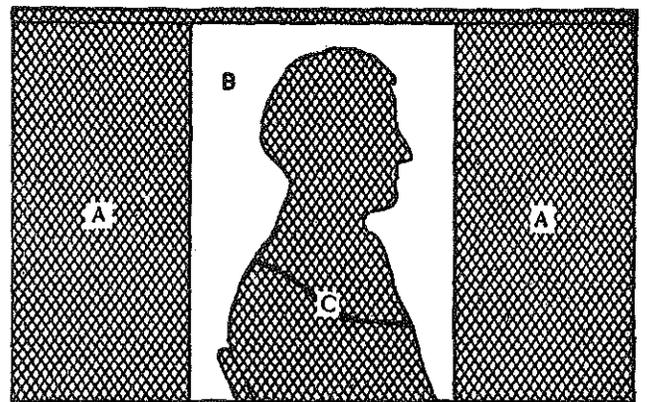
Ben je te lastig dan in de band,
of onder het span met een spuit,
zo is nu voor jou de stand,
vol met pillen, 't is voor U onkruid.

Dan ben je rustiger wordt beweerd,
versuft loop je rond op de zaal
ze hebben alles met je geprobeerd
je voelt je nog hetzelfde het is een schandaal

je voelt je later beter en gezond
artsen en verpleging zien dat wel,
je kijkt nog even rond,
wat gingen hier de dagen snel.

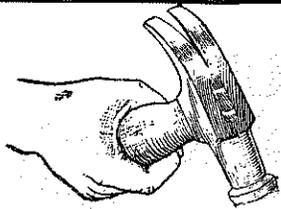
'n taxi staat al voor je klaar,
je gaat weg uit de kliniek,
'n nachtmerrie was het voor je dit jaar
als je er aan denkt wordt je al ziek

Het leven is harder dan men zegt
het was een goede les
nu wordt het een zwaar gevecht
om niet te grijpen naar de fles.

EEN TIP

L S.
In de editie van de gekkenkrant d.d. okt. 74
(jaargang 1 no 6) staat op pagina 17 onder meer:
"Max K. echter, had het geluk dat hij een
goede advocaat had, die bereid was de zaak
tot op de bodem uit te vechten. Lof voor haar!"
De naam van die advocaat luidt:
mevr. mr. W. L. Bakker-Weesing, adv. proc. te
Amsterdam.

DE ARBEIDSTHERAPIE

Toen ik ongeveer twee weken in een psychiatisch ziekenhuis verbleef, werd me op een ochtend onder het ontbijt medegedeeld, dat ik naar de arbeidstherapie moest.

Ik was ineens in het arbeidsproces opgenomen. De arbeidstherapie was van 's morgens half negen tot twaalf uur en 's middags van half twee tot vijf uur. Dat was wel een lange dag voor zieke mensen. Er werd niet gevraagd of men dat wel kon, men moest eenvoudig, anders namen ze wel maatregelen.

De arbeidstherapie was ondergebracht in een gebouw dat op het terrein stond, apart van het hoofdgebouw en de andere afdelingen waar de patienten verbleven. De arbeidstherapie had vele afdelingen. Een handwerkafdeling, drukkerij, pantoffelmakerij en dan nog een paar afdelingen waar kleine dingen werden ingepakt o.a. elastiek en sluitingen voor b.h.'s. Niet te vergeten een afdeling waar hondebrood werd ingepakt.

We werden iedere morgen en middag in groepjes door twee zusters naar de arbeidstherapie gebracht. Zoiets als gevangenen maar dan niet geboeid. Ik moest om te beginnen naar de handwerkafdeling. Daar begonnet alle nieuwelingen begreep ik later.

Er stonden drie lange tafels op de handwerkafdeling en aan één zo'n tafel kreeg ik een plaatsje naast een jong meisje. Ik moest net zoals meer dames directoire-elastiek met plastiek-lijm aan elkaar plakken, wat een stom werk, maar ik heb braaf mijn elastiekjes geplakt!

Ook hier - net als op de afdelingen - stond de radio de hele dag keihard te lieren. Daartussendoor de kwebbelende dames en af en toe een onderlinge ruzie. Volgens mij geen omgeving om beter te worden. Als men langer dan een week op de arbeidstherapie was kon men f 2,50 per week verdienen. De hoofd-juffrouw kwam eens in de week voorlezen wat iedereen verdiend had. Het meisje dat naast mij zat voerde niet veel uit en naar prestaties werd men beloond. Zij had in één week 36 cent verdiend. Daar heb ik vreselijk om moeten lachen. Ik kreeg nog niets want ik was er nog geen week.

Op een dag moest ik bij de hoofd-juffrouw komen want ze wilde eens met me praten. Dat was waarschijnlijk de gewoonte met iedere nieuweling. Ze bood me een sigaret aan en begon toen het gesprek. Eerst wat over koetjes en kalfjes en ik deed dapper mee. Toen vroeg ze mij hoe ik het op de arbeidstherapie vond. Ik zei haar dat het net een fabriek leek. Nou, dat was tegen het zere been. Ze werd kwaad en vroeg mij of ik wel eens op een fabriek gewerkt had. Ik antwoordde ontkennend. Dan kon ik er ook niet over oordelen, zei ze. Ze begon daarna me

een privé-vraag te stellen. Ik zei haar dat ik me daar niet over uitliet, daarmee was het gesprek afgelopen. Daarna ging de hoofd-juffrouw hevig aan het pennen en werd schijnbaar het gesprek op papier gezet. Wat ik erg vreemd vond was het volgende. Het gebeurde nogal eens, dat er 's morgens om negen uur een patient was opgenomen en al een half uur later naar de arbeidstherapie moest.

Behalve elastiekjes plakken moesten we ook een keer een onvoorstelbare hoeveelheid badhanddoeken, keukendoeken, theedoeken en washandjes merken. Ja, ze wisten ons wel bezig te houden. Als dan 's avonds de arbeidstherapie was afgelopen, moest een oude dame, die zelf patient was, de hele zaal aandweilen. Op die manier hadden ze goedkope werkkrachten.

WAT JEZUS ZEGT

"...Wat ik mis in Uw blad is de visie, dat geestelijk geknakte mensen naast de hulp van enig medicijn, beter te helpen zijn door een pastor.

Ik vind het gek dat in Uw blad geen middel wordt aangereikt om patienten tot het geloof te laten komen.

U moet eens lezen wat Jezus zegt over die mens, die de ander dwaas noemt; dit geldt natuurlijk ook t. a. v. de maatschappij, die ons zo noemt, waar de motor stroef loopt door het loslaten van God en zijn geboden."

IK

Ik sta.
Ik sta nog.
Hoe lang zal ik staan.
Altijd hoe ik staande
jouw toegeeflijkheid.
Die komt van ver
als een ster
een glanzende pukkel
van God aan de hemel.
Jij zult nooit sterven.
Nooit.
Nooit geen definitieve dood.
Neem mij mee naar dat land,
Alice.

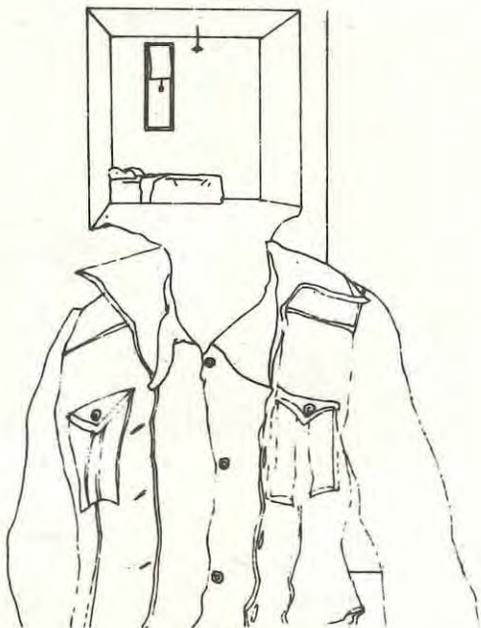

DE SIGAAR

Ik voel me rottig, het werk schiet maar niet op. Ik haat die stomme werktherapie. Voor vandaag schei ik uit, want ik voel me te rot. Hallo hier ben ik weer, ik voel me nu uitstekend, alleen wat eenzaam. Ik heb maandag voor het eerst venogram gehad tegen het scheel kijken. Het helpt goed. Maar wat wel rot is dat is dat de zuster tegen me zei dat ik waarschijnlijk nooit van de medicijnen afkom. Ik voel me lusteloos, ik vervloek meerdere malen mijn geboortedatum. Het lijkt me goed als deze brief door nog meer mensen wordt gelezen. Dat zegt meer over hoe ik me voel dan een stukje uit de lucht gegrepen. Ja, ja, het leven in een gekkenhuis valt niet mee. Je wordt er zelf gek van. Nou voor vandaag schei ik uit, ik ga van een sigaar genieten dat helpt me meer. Dag, veel liefs.

zekerheid

Ik weet zodra iemand begint te 'trappen', zich het recht opeist zijn leven naar eigen inzicht in te richten, doemen allerlei figuren (deskundigen) op met allerlei zekerheidsattributen, zekerheidspillen en zekerheids-therapieën. Wanneer je maar braaf alles slikt, verdwijnt langzamerhand alle eerlijke en ook oneerlijke levens-agressiviteit.

allemaal beestjes

Bij ons hier zijn er van zo'n rare beestjes. Het zijn net kleine paarse kevertjes met dunne lange poten, die op sommige plaatsen bij ons tegen het plafond en tegen de muur zitten. Neurose heten ze, heb ik me horen vertellen. Als een mens bij hun in de buurt komt, dan kruipen ze heel vlug langs de muur naar beneden, schieten dan vliegensvlug naar de benen van die persoon en gaan dan in zijn hoofd zitten.

CENSUUR

Geachte Redactie,

Ik stuur mijn huisadres, want de staf op mijn paviljoen, waar ik al 6 jaar verblijf heeft uw blad liever niet op de afdeling. Ik verblijf in LICHT EN KRACHT te Assen.

"BAAS IN EIGEN BUIK"

Er wordt geschreven over "Baas in eigen Buik", ik hoop, dat ze daarbij de patiënten niet vergeten. Als hier iemand zich zó gedraagt: 'zij kon het lonken niet laten, zij lonkte naar iedere man' dan komt de gynaecoloog of vrouwenarts en geeft een spiraal en een hormooninjectie. Zelf zou ik graag

een pessarium willen hebben en alleen als er iets misgaat een injectie of abortus. Maar ik durf dat niet te zeggen uit angst dat ik net als de anderen hier een spiraal en een prik krijg. Misschien kunnen degenen die demonstreren voor "Baas in eigen Buik" daarbij de psychiatrische patiënt insluiten.

BEZIGHEIDSTHERAPIE

Op VELDWIJK is de belangrijkste bezigheid voor de cliënten: de bezigheidstherapie. Vroeger bestond bezigheidstherapie uit bv.: Er wordt één zak erwten en één zak bonen door elkaar gegooid en de cliënten moesten de erwten en bonen weer uitzoeken. De huidige bezigheidstherapie is - cru gesteld - nog ongeveer hetzelfde.

Op het paviljoen waar ik zat waren wel groeps gesprekken, die waren verschrikkelijk tam. Er werd bijvoorbeeld eens gezegd: "kijk de blaadjes eens van de bomen vallen". Het leek wel of je in een naaikransje terecht was gekomen. Echte (ernstige) onderwerpen werden haast nooit besproken. De deelnemers in zo'n groeps-gesprek waren m.i. bang voor zichzelf en voor anderen.

verbitterd

Uit de Zaanlander van 27.11.74:

"Op m'n twaalfde kreeg ik jeugd-TBR, ook al voor een paar fietsendiefstallen. Van

kind af aan heb ik altijd onder uit de zak gekregen".

Met een slagvaardigheid die geen advocaat hem zou hebben verbeterd wijst Willy vervolgens op de feilen van het justitiesysteem in het zeer nabije verleden: ter beschikking stelling van de regering die jaar op jaar vrijwel klakkeloos werden verlengd, de onvoorstelbaar lange tijden van voorarrest.

"Ik heb eens 27 maanden preventief in het huis van bewaring gezeten" onthult Willy.

"Ik heb nooit iets ergers gedaan dan diefstalletjes plegen, maar aan mij werd TBR uitgedeeld alsof het kopjes thee waren.

Vindt u het dan gek dat ik verbitterd ben geraakt?"

In zijn "laatste woord" houdt Willy een uniek pleidooi. "Geef me een jaar gevangenisstraf, geheel voorwaardelijk", vraagt hij. "Stuur me niet weer naar de gevangenis. Ik zie er erg tegenop en u weet zelf dat het toch niks helpt. Maar een lange voorwaardelijke straf heb ik nog nooit gehad. Die twee maanden voorwaardelijk die de officier eist, vormen voor mij onvoldoende bedreiging. Maar als er een jaar boven mijn hoofd hangt, dat zou helpen. Ik weet zeker dat ik niks meer uithaal!"

"de ziektegeschiedenis van vrederust"

Reden van opname: het opbergen van mensen die uitgekotst zijn door de "Maatschappij", met zijn verankerde normen.

Anamnese: VREDERUST is een organisatie waar de hiërarchie hoogtij viert. Inspraak wordt zg. toegestaan, maar direkt op een linke, niet direkt doorzichtige wijze de grond ingetrapt.

Voorbeeld: Er wordt een patientenkrant opgericht, de direktie keurt dit goed (voor alles is goedkeuring van de direktie nodig). Wel worden de redactieleden als psychopaten betiteld. Ook is men bang in de dagbladen etc. te komen, dus staat men uit angst toe dat bv. de gekkenkrant gelezen mag worden enz.

Diagnose: VREDERUST is bijzonder ziek. Zij lijdt aan de chronische psychose hospitalisatie. Om zichzelf vrij te spreken projekteert ze deze hospitalisatie op de patient. Kreatief denken is iets onbekends.

Advies: Die paar jaar dat VREDERUST nog te leven heeft, laat die in rust en vrede verlopen. Sterven zal ze toch, om daarna nooit meer terug te keren.

Een suggestie voor het ziektebeeld van de schrijver voor de H.H. artsen enz. is: schizofrenogene psychopatische infantiele kwerulant met een depressieve grondslag.

PARIA?

In het W. A. -huis in Utrecht worden chronische patienten gekweekt, vooral op zaal 2 waarvan de hoofdbroeder erg veel macht heeft en geliefd is bij de direktie. Ik heb het ongeveer 1½ jaar in een therapeutische leefgemeenschap die afdeling is van het W. A. -huis uitgehouden. Het was de grootste afknapper die ik meemaakte.

Waarschuwing: als je flipt zoek dan kennissen of ambulante hulpverlening, maar laat je nooit in een psychiatrische inrichting opnemen, want daar ben jij degene die ziek is en fout zit. Ik voelde me er een paria, wat niet bepaald positief werkte, op mijn eigenbeeld, en mijn minderwaardigheidskomplex vergrootte. Maatschappijkritiek heette er projektie. Als ik huilde uit wanhoop over milieuvervuiling werd gezegd dat ik eens met mezelf en mijn eigen gevoel moest komen. Mensen worden betuttelend lief benaderd. Door de deprimerende sfeer baalde ik vaak (manies depressief), durfde dan niet naar kennissen, en vervreemde van alles. Waarom leek het gekkenhuis zo'n dode lugubere wereld voor mij?

de groene muur

Het psychiatrisch ziekenhuis

Ik meld: kots in de WC,
ik meld: zelfmoord gepleegd,
ik wacht op de wereld,
wacht de wereld op mij?
gegil in de isoleer
- een spuit
(op je zij liggen, ontspannen)

Jezus was hier en hij is er nog steeds.

De dennen bouwen een groene muur om dit huis.

PARADOX

Men noemt mij:
truttig antiek
ziekmaakster
briefgeheimen schendster
etikettenplakster
angstaanjagend
iemand die:
gereformeerde atmosfeer uitademt
vernietigend kijkt
afsnauwt
zich laat dirigeren
geen bal snapt van het lijden van de mens
mensen als gevallen ziet
zichzelf overschat
in alles te kort schiet
niets voelt voor andermans moeilijkheden
liefst zo weinig mogelijk doet voor zoveel
mogelijk centen
nooit luistert
hard en koud reageert
speelt met gevoelens
geen kritiek verdraagt
aanslagen pleegt op menselijke waardigheden
zich boven anderen stelt
strafbare feiten pleegt
fluistert in het geniep

Ik voel me zo oneindig rot en onbegrepen.
Ik geloof dat ik gek word!!!

Gelukkig! eindelijk! nu zal ik ook mens
genoemd worden, die recht heeft op begrip
en een beetje liefde.

ben geen patient of ex, maar zeg bijna altijd wat ik denk

Ben geen patient of ex, maar zeg bijna altijd
wat ik denk. Ik weet niet of dit voldoende is
om voor gek te mogen doorgaan. Mijn om-
geving zegt nogal eens dat ik gek ben; maar
dat is lekenpraat. Het officiële etiket ont-
breekt mij nog altijd. Ik heb wel meermalen
kamers verhuurd aan patienten, daar heb ik
nooit last van ondervonden. Ook heb ik ka-
mers verhuurd aan personeel dat werkzaam
was in psychiatrische ziekenhuizen, en die
bezorgden mij wel last, en wel zo erg dat ik
in één maand tijd 4x de politie aan de deur
had wegens burengerucht. De zogenaamde
genezers gedroegen zich dus wel heel erg
onaangepast. Ik ken een zogenaamde genezer
die 8x ... de kamerhuur is opgezegd wegens
wangedrag. Ik kan mij redelijk goed inleven
met problemen van patienten, maar geen
ziekeliijk medelijden. Als er iemand omhoog
zit met tijdelijk onderdak dan kan ik mis-
schien hulp geven. Of als er mensen zijn die
behoefte hebben om ergens naar toe te bel-
len, dan is dat mogelijk dat ze naar mij
bellen. Laat of 's nachts is niet erg, dat
ben ik gewend.

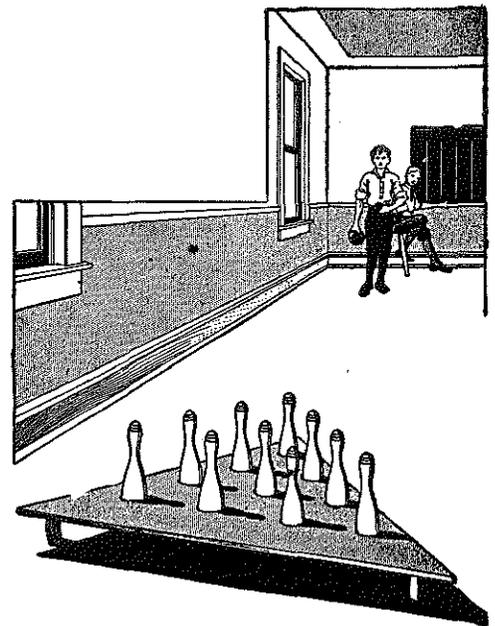
H. A. J. v. Koll, Churchill-laan 107,
Den Bosch, tel. 073-139576.

lettre de cachet

Een Kz-verklaring heb ik weleens horen ver-
gelijken met een lettre de cachet. In de tijd
vóór de Franse revolutie was het in Frank-
rijk mogelijk een lettre de cachet ofwel een
brief tot inhechtenisneming van de koning te
kopen. De koper kon dan op deze brief zelf
de naam invullen van degene die hij weg wilde
werken. Vervolgens ging hij met de brief
naar de politie/justitie die de man of vrouw
in de brief genoemd arresteerde en opsloot
in de bastille. Bijvoorbeeld Voltaire is dit
overkomen. Deze gang van zaken werd door
iedereen als het grootste onrecht ervaren.
De bestorming van de bastille op 14 juli 1789
was het begin van de franse revolutie en
had tot doel mensen die op dergelijke manier
gevangen gezet waren te bevrijden. De 14e
juli wordt ieder jaar in Frankrijk groots
herdacht.

niets is voor niets

Als antwoord op uw krant, de gekkenkrant
geheten, waar niets van klopt, het volgende:
Doktoren afkraken is geen kunst; ik heb er-
varing met doktoren en medicijnen en als er
wel eens iemand in de isoleer moet is dit
niet voor niets, daarom protesteer ik tegen
uw schrijven in dit blad, uw meningen klop-
pen helemaal niet met de werkelijkheid. U
schrijft over medicijnen, het lijkt wel of u ze
zelf allemaal geslikt hebt, u schrijft over
Librium. U zegt daar word je slaperig van,
dat is niet waar, ik slik ze zelf, als u die
medicijnen die u opnoemt inneemt, kan ik me
voorstellen dat u en uw medewerkers zo raar
schrijven. Mijn naam is Edelaar dat mag u
weten, maar voor de Doktoren en verpleging
spring ik in de bres.

FRANEKER

Allereerst ben ik heel blij en dankbaar voor mijn verblijf in Franeker. Hoe moeilijk het ook is vergeleken bij al die keren dat ik opgenomen ben geweest in het ziekenhuis afd. psychiatrie, ben ik hier toch wel een stuk opgeknapt. Maar nog vaak heb ik vlagen dat ik niet meer kan en dan de angst, ik ver-
trouw mezelf niet meer. Als ik dit niet meer kan wat dan. Hier weet ikzelf maar een antwoord op en dat is Franeker. Maar de wan-
hoop zal ook daar blijven tot het einde van mijn leven en ik ben nog maar 35 jaar.

Nu de vraag hoe word je ziek. Er zijn vol-
gens mij veel redenen op te noemen, omdat ieder dat persoonlijk anders heeft. Ik zie mijn ziek zijn echt wel aanwijzingspunten. We waren thuis met zijn 5en. Mijn groot-
vader maakte mij al erg gespannen toen ik nog pas tien jaar was. Toen deze overleed werd mijn moeder ziek. Ik ging naar de huishoudschool en moest zolang ik niet naar school ging de verantwoording van de huis-
houding op me nemen. Mijn vader was erg zwaarmoedig. Mijn moeder is echt wel op wonderbare wijze voor ons gespaard geble-
ven.

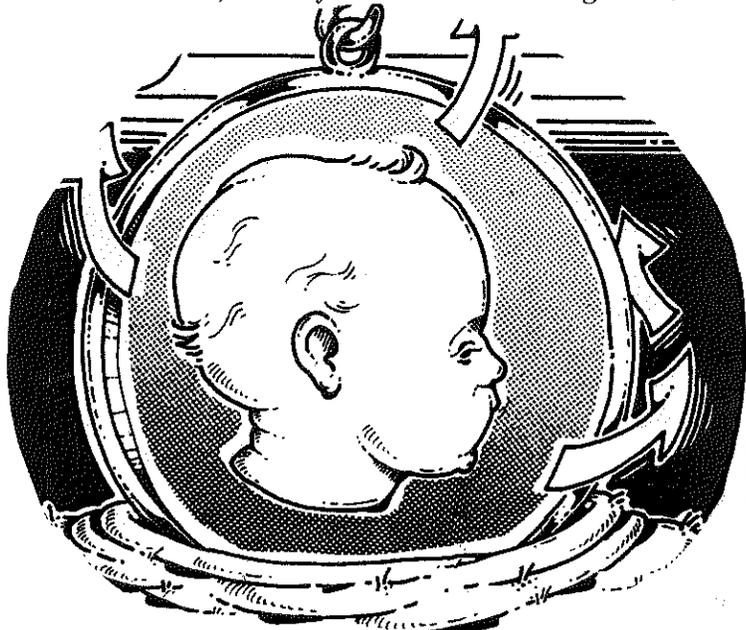
Het zat er niet voor mij in om verder te leren. Ik was thuis hard nodig. Langzamer-
hand toen moeder wat aansterkte en de jong-
sten wat ouder werden ging ik hier en daar wat werken in de huishouding. Toen kreeg je de spanningen thuis; mijn vader is ook 7
keer opgenomen geweest op een psychiatri-
sche afdeling. Maar ik was ogenschijnlijk
altijd flink, niets was me te veel, vooral
voor mijn vader niet. Moeder begreep niet
zo goed hoe je je voelt als je psychisch in
het dieptepunt zit. Ongelukkigerwijs kwam ik
toen ik 18 was in een gezin te werken waar
de vrouw ook psychisch ziek was. Ze nam
veel slaaptabletten in en ze heeft haar jong-
ste lieve kleine meisje opgehangen. Ze is
toen ook opgenomen, maar het meisje was
niet meer. Dit heeft mij erg aangegrepen
maar niemand die dat wist, dan God alleen.

Thuis was ik dat flinke meisje, die alles
over had voor een ander.

Toen ik 17 was leerde ik mijn man kennen
en toen ik 21 was werd ik voor het eerst
ziek. De dokter kon er eerst niet achter ko-
men, tenslotte bleek het een behoorlijke
overspanning te zijn. Niemand vroeg me
ooit of me iets dwars zat. Ik lag veel te
huilen en dacht, nu ben ik net zoals die
vrouw. In 1963 zijn we getrouwd en ik lag
binnen een half jaar in het ziekenhuis, geheel
apatisch. Langzamerhand na een shock kuur
van 16 keer en een verblijf van 3 maanden
ging het weer een beetje. Mijn vader is toen
overleden. Vanaf 1966 tot 1972 ben ik nog
3 keer opgenomen geweest, maar het ging
redelijk. Mijn 3 kinderen werden in deze tijd
geboren.

In 1972 was ik weer erg gespannen en wilde
ik een eind aan mijn leven maken. Ik moest
weer opgenomen worden maar ik wilde niet
van mijn gezin weg. Ik ben toen uiteindelijk

naar Franeker gegaan. Mijn man heeft veel
voor mij gedaan, maar ik stond hun geluk in
de weg. Het besluit stond vast, echtschei-
ding in alle vrede en het belang van de kin-
deren voor ogen. Het is een zware strijd.
Ik ben via het maatschappelijk werk in de
huishouding gekomen bij een man alleen, het
bevalt prima en wordt met nog wat medicijn-
nen rustig gehouden. Ik ben dankbaar dat er
P.I. bestaan en raad iedereen aan die het
leven niet aankan naar een inrichting te gaan.
Het woordje gek is mijns inziens helemaal
verkeerd, want je bent dan heel erg ziek.

en niemand begreep

NACHTEN VAN NIET ZIJN
VERVULLEN AVONDEN
HET DOFFE DREUNEN
VAN EEN HART
DAT VIEL
VOORBIJ DE LOTUS
EN IK KREEG
EEN BRIEF
VAN DE MAN VAN
GISTEREN EN
MORGEN EN SCHREEF
DAT IK GAAN KON
EN NOOIT TERUG KEREN
IK KLAPTE VERBAASD
IN MIJN HARDE HANDEN
EN VERLANGDE NAAR DE VRIJHEID
ALS DIE VAN EEN WITTE VOGEL
TOTDAT DE MORGEN KWAM
WAARIN IK BEGREEP
DAT HET EINDE GEKOMEN WAS
DAN BEN IK NAAR HUIS GEGAAN
EN GILDE VAN ANGST
EN NIEMAND BEGREEP
EN IK FLUISTERDE HET TEGEN MIJN
VRIENDEN
MAAR ZE LACHTEN WAT
EN LIEPEN DOOR
NAAR DE ENGELEN
VAN DE STRAAT
WANT IN HUN OGEN STRAALT
WAT IN MIJ
DOOD IS
DOOD IS
EN NU ZIT IK HIER EN WEET DAT DE
NACHT ONEINDIG IS.

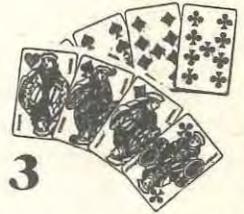
* allerhande *

1. PUZZEL

Bij deze puzzel ziet U onder de plaatjes een heleboel vakjes. In die vakjes moeten letters ingevuld worden, die samen een slagzin vormen. Dat invullen gaat als volgt. In elk vakje staat een getal van twee cijfers. Het eerste cijfer slaat op een van de plaatjes. Het tweede cijfer betekent, welke letter van het bijbehorende woord er ingevuld moet worden.

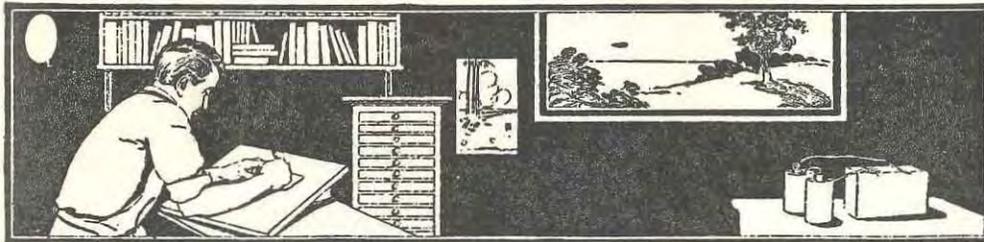
VOORBEELD: In het laatste vakje staat 15. De 1 slaat op plaatje 1. Dus: FLUIT. De 5 slaat op de 5e letter van FLUIT, dus: T. In het laatste vakje moet dus een T ingevuld worden.

81	82	22	34	72	11	64	52	31	94	24	37	81	91	32	
s	c	h	r	y	f	o	o	k	e	e	n	s	w	a	
21	14	75	43	85	93	44	31	31	66	95	31	53	33	61	15
t	t	n	d	e	g	e	k	k	e	n	k	r	a	n	t

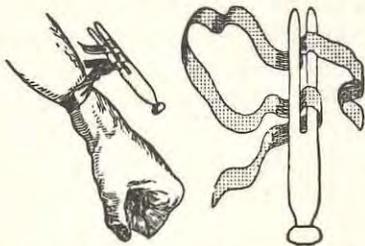
We verloten een gratis "kado-abonnement" onder de goede inzenders (kan je aan iemand kado doen).

2. PRACTISCHE DINGEN VOOR HET DAGELIJKSCH LEVEN

Afbinden van een slagader

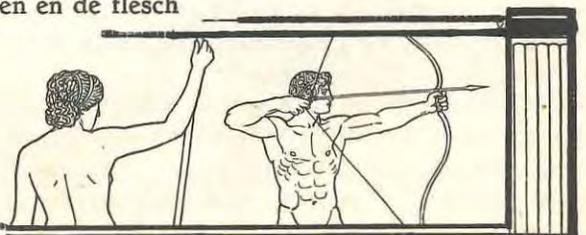
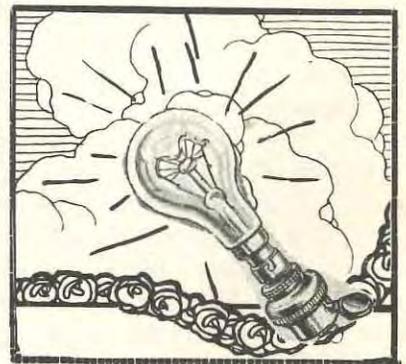
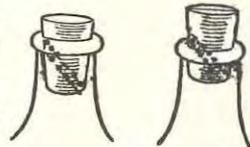
Wanneer men niets anders bij de hand heeft, kan men op de afgebeelde wijze zeer afdoende een slagader boven een wond afbinden om doodbloeden te voorkomen. Het eenige wat we nodig

hebben, is een waschknijper uit één stuk en een stuk band. De band wordt om het gekwetste lichaamsdeel gewonden boven de wond en eenige malen door den knijper gehaald. Vervolgens draaien we den knijper rond tot het bloeden ophoudt.

Druppel-apparaat voor medicijnen

Om medicijnen en andere vloeistoffen gemakkelijk uit het fleschje te druppelen zonder ander hulpmiddel dan de kurk, behoeft men niets anders te doen dan in de kurk een schuin gaatje te branden of te steken, zooals de stippellijnen op onze teekening aangeven. Om te druppelen wordt de kurk eenvoudig een klein eindje naar boven getrokken en wanneer het gebeurd is, duwen we de kurk weer naar beneden en de flesch is goed gesloten.

Tips en kontakten
sturen naar →
Amsterdam
POST BUS
3286

BESTE ABONNEES IN BELGIE

Komt de krant eigenlijk wel in Belgiese inrichtingen? Denken wij wel eens. Of is hij daar niet nodig? Wie helpt er mee verspreiden? Vul de 2de bon in, of bel ons op!

IK ZOEK

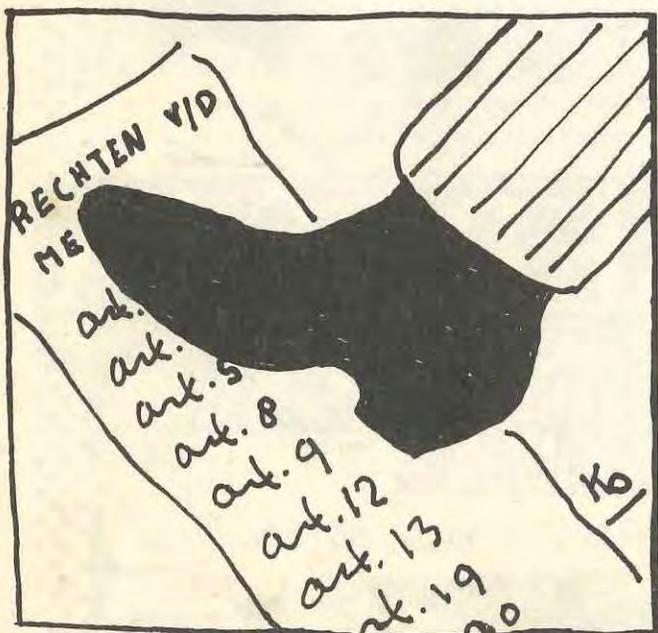
Ik zoek een psychiatrische inrichting of een gedeelte (paviljoen) of tehuis voor psychiatrisch gestoorde kinderen, dat "Brinkhof" of "de Brinkhof" heet en ergens in Nederland moet zijn. Inlichtingen graag aan: S. H. Fees, Oosterweg 70, Groningen.

WIE WIL KORRESPONDEREN (1)

Ik ben een meisje van 26 jaar en verschillende malen opgenomen geweest in een psychiatrische inrichting. Nu nog poliklinische behandeling. Ik voel me erg eenzaam. Wie wil met mij korresponderen, die wellicht ook opgenomen is (geweest) en medicijnen gebruikt(e).

Ik hoop dat ik reacties krijg.

Irnie Bons, Jac. Ruysdaelstr. 22, Woerden.

Zo worden de Rechten van de Mens vertrapt als het om patienten/clienten gaat.

(2)

Welke cliënt(e) die in een psychiatrisch ziekenhuis vertoeft wil corresponderen met een ex-psychiatrische cliënte van 20 jaar?

Uiterlijke voorwaarden zijn er niet, wel voorkeur voor intelligentie en eerlijkheid, en tot + 27 jaar. Brieven te sturen naar:

N.G., Hertenlaan 1, Haren, Groningen.

BOEKWERK

Ik wil een boekwerk uitgeven met gedichten, gedachten, filosofieën, tekeningen uit isoleerperiodes en wil van iedereen die mij iets wil sturen gegevens hebben.

Ik zit in Licht en kracht, was vier maanden daar heb nu weer gespoten. Je krijgt dan straf (niet buiten komen, alleen onder geleide). Als dat zes weken gaat duren, ga je zo opgefokt voelen dat zelfmoordneigingen op komen zetten. Willen mensen met dergelijke ervaringen mij schrijven? Hans van Vliet, afd. Zoar, "Licht en Kracht", Dennenweg 9, Assen.

UITKNIPBON

Hoera
HOERA,
Ik geef mij op als abonnee van deze krant,
Naam: .....
Adres: .....
Omdat ik weinig geld heb betaal ik f6,-
Ik kan wel f10,- betalen.
-Nou, vooruit, omdat ik er goed bijzit, neem ik een steunabonnement voor f 25,-

Ik krijg een acceptgirokaart.

Ik krijg dan een jaar lang elke twee maanden een Gekkenkrant.

Postgiro: 30.58.334
Gemeentegiro Amsterdam: R 11.111.
Deze bon opsturen naar:
Gekkenkrant
Postbus 3286
Amsterdam.

2^e UITKNIPBON

PRIMA,
Ik wil graag ..... kranten verspreiden in de inrichting, op de afdeling of in de vriendenkring. Dekranten s.v.p. opsturen naar:
Naam: .....
Adres: ..... Plaats .....
Telefoon: ..... Postcode: .....

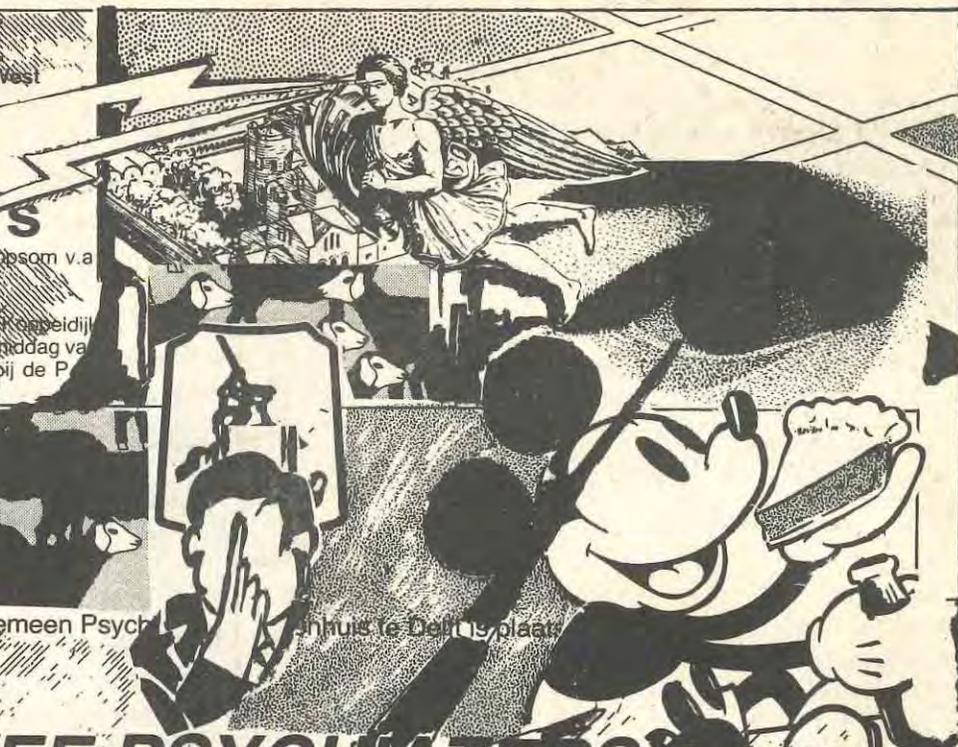
ABCOUDE

Te koop in het uitbreidingsplan Abcoude-West

Luxe villa's en halve villa's

op eigen grond met dubbele garages. Koopsom v.a. f. 196.000,— excl. BTW, overgens v.o.d.

Inlichtingen: Bouwrijt. Albert Abcoude B.V. Koppeldijk 31 Abcoude, tel. 02946-1320. op zaterdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur in de directiehal nabij de P. Wijngaardtlaan te Abcoude.

In het Sint Joris Gasthuis Algemeen Psychiatrie- en Nieuwsgenuechthuis te Delft is plaats

TWEE PSYCHIATERS

Vaderlandse trots gevraagd

De werkzaamheden zijn gespreid over een ruim terrein dat zowel klinische, poliklinische, als organisatorische taken omvat.

Er is een zeer goede organisatie op het gebied van diagnostiek en therapie.

De taakomschrijving te koop is zeer interessante werkkring te vinden als psychotherapeutisch of kinderp.

Levensverzekering - nu alleen voor artsen!

100.000,— exclusief toelagen. Opname in het overheidspensioenfonds (Algemeen Pensioenfonds) en de ziektekostenvoorzieningsregeling (I.Z.A.). Premie voor rekening van de verzekering.

SERESTA

(loxazepam 10 mg)

verdreef hun angst en stelde hen in staat verder actief te blijven

de geneesheer-directeur P. van Wirdum, telefoon 015-120272. (lijst

